

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และอำเภอบางสะพาน

ในการศึกษาเพื่อวางแผนการใช้ที่ดินชุมชนเมืองเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจ สังคม ประชากร และกายภาพ ของชุมชนและพื้นที่ต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมาในอดีต แนวโน้มการพัฒนาของชุมชนในอนาคต ศักยภาพในการรองรับการพัฒนาและโครงการพัฒนาต่าง ๆ จึงสามารถวางแผนและเสนอแนะแนวทางการใช้ที่ดิน ได้อย่างสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ โดยในบทที่ 3 นี้ จะทำการศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และอำเภอบางสะพาน

3.1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ท้องที่ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในปัจจุบันได้รวบรวมเมืองต่าง ๆ แต่ครั้งสมัยอยุธยาไว้ด้วยกันหลายเมือง คือ เมืองปราณบุรี เมืองกุยบุรี เมืองบางนางรม เมืองคลองวาฬ เมืองกำเนิดนพคุณ ท้องที่ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์นี้มีความสำคัญมาตั้งแต่สมัยอยุธยา เนื่องจากอยู่ตรงบริเวณคอคอคระหว่างเขตแดนพม่ากับอ่าวไทย ในสมัยก่อนผู้ใดจะเดินทางจากประเทศไทยไปอินเดีย หรือยุโรปทางลัดก็มักจะเดินทางมาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์แล้วผ่านข้ามช่องสิงฆรณ์ไปลงเรือที่เมืองมะริดในประเทศพม่าตอนใต้

สมัยอยุธยาเป็นราชธานีจังหวัดนี้เป็นเมือง เรียกว่า "เมืองบางนางรม" ตั้งอยู่ริมคลองบางนางรม คือที่ตั้งตัวจังหวัดในปัจจุบัน ครั้นกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าเมืองนารังจึงร้างไป ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 2 ได้ทรงตั้งเมืองขึ้นใหม่ที่ปากคลองบางนางรมเรียกว่า "เมืองบางนางรม" แต่ย้ายที่ว่าการไปตั้งที่เมืองกุย

ครั้นถึงสมัยรัชกาลที่ 4 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าเปลี่ยนชื่อเมืองบางนางรมเป็นเมืองประจวบคีรีขันธ์ เพื่อคู่กับเมืองเกาะกงซึ่งพระราชทานนามว่า "เมืองประจันคีรีเขต" ใน พ.ศ. 2398 ต่อมาถึง พ.ศ. 2437 ในสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อมีการจัดการปกครองท้องที่ให้เป็นมณฑลเทศาภิบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ และขึ้นกับจังหวัดเพชรบุรี แต่ยังคงตั้งที่ว่าการอยู่ที่เมืองกุยจนถึง พ.ศ. 2441 จึงได้ย้ายที่ว่าการมาตั้งที่อำเภอหลัก

จนกระทั่ง พ.ศ. 2449 รัชกาลที่ 5 จึงโปรดให้รวมอำเภอ 3 อำเภอ คือ อำเภอปราณบุรี อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งขึ้นกับจังหวัดเพชรบุรี และอำเภอเมืองกำเนิดนพคุณซึ่งขึ้นกับจังหวัดชุมพร ตั้งขึ้นเป็นเมืองเดียวกันและทรงพระราชดำริว่า เมืองปราณบุรีเป็นเมืองเก่าควรสงวนชื่อไว้ จึงพระราชทานนามเมืองที่ตั้งขึ้นใหม่ว่า เมืองปราณบุรี ตั้งศาลากลางจังหวัดที่ตำบลเกาะหลัก ประจวบคีรีขันธ์ ส่วนเมืองปราณบุรีเดิมให้คงเรียกว่าเมืองปราณ

ครั้นถึงสมัยรัชกาลที่ 6 ทรงให้เปลี่ยนนามเมืองปราณบุรีเป็นประจวบคีรีขันธ์ตามเดิมเพราะทรงพระราชดำริว่า นามเมืองปราณเดิมก็ยังมีอยู่เป็นหลักฐาน และจะเป็นการกลับสนจึงทรงให้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น ประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2458 และใช้มาจนกระทั่งปัจจุบัน

3.2 ลักษณะทั่วไปของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3.2.1 ลักษณะทางกายภาพ

3.2.1.1 ที่ตั้งและเขตการปกครอง

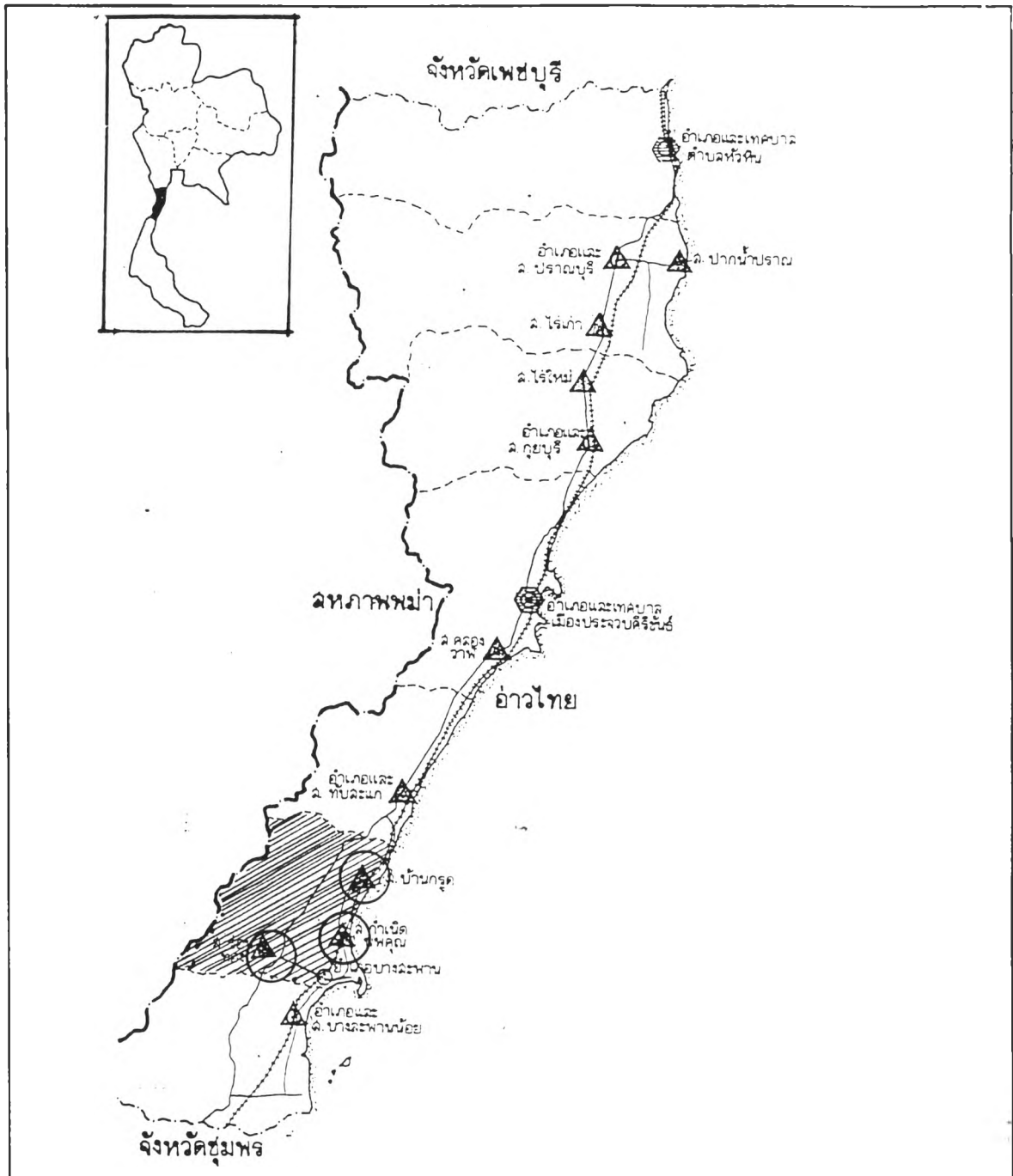
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นจังหวัดหนึ่ง ในแปดจังหวัดของภาคตะวันตกของประเทศไทยซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 46,092 ตารางกิโลเมตร หรือ 28,807,500 ไร่ คิดเป็นเนื้อที่ 8.9 % ของพื้นที่ทั้งประเทศ จังหวัดอื่น ๆ ของภาคตะวันตก ได้แก่ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี และเพชรบุรี

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์อยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ 12 องศา 31 ลิปดาเหนือ เส้นลองจิจูดที่ 99 องศา 9 ลิปดาตะวันออก กับ 100 องศา 1 ลิปดาตะวันออก ความยาวจากทิศเหนือจดทิศใต้ ประมาณ 212 กิโลเมตร และชายฝั่งทะเลอ่าวไทยยาวประมาณ 224.8 กิโลเมตร มีส่วนที่แคบที่สุดของประเทศอยู่ในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จากอ่าวไทยถึงเขตแดนพม่า 12 กิโลเมตร ระยะทางจากกรุงเทพฯ 4 ตามระยะทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (เพชรเกษม) 323 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 4 ชั่วโมงเศษ และตามเส้นทางรถไฟสายใต้ประมาณ 318 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 6 ชั่วโมง

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีพื้นที่ทั้งหมด 6,357.62 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,973,512.50 ไร่ (เป็นพื้นที่การเกษตรร้อยละ 43.30 ป่าสงวนร้อยละ 45.80 แต่ในปัจจุบันสภาพป่ากำลังเสื่อมโทรม เพราะถูกบุกรุกทำลายเป็นอันมาก จึงเหลือน้อยกว่าเดิม) เท่ากับพื้นที่ 13.80 % ของพื้นที่ในภาค เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ในภาครองจากจังหวัดกาญจนบุรี (19,483 ตารางกิโลเมตร) โดยมีอาณาเขต ดังนี้ (แผนที่ 3.1)

ทิศเหนือ

ติดต่อกับอำเภอชะอำและอำเภอท่ายาง

การวางแผนการใช้ที่ดินชุมชนเมืองเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

<p>แสดง :ที่ตั้งและเขตการปกครอง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์</p>	<p>แผนที่ 3.1</p>	
<p>สัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> ที่ตั้งจังหวัดและอำเภอ ที่ตั้งอำเภอ ที่ตั้งเทศบาล ที่ตั้งสุขาภิบาล พื้นที่ศึกษา พรมแดนประเทศ เส้นแบ่งเขตจังหวัด เส้นแบ่งเขตอำเภอ ถนน ทางรถไฟ อำเภอบางสะพาน <p>ที่มา : กรมการผังเมือง</p>	<p>มาตราส่วน</p> <p>1: 1,250,000</p>	

	จังหวัดเพชรบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอปะทิวและอำเภอกำแพงแสน
	จังหวัดชุมพร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่ง สหภาพพม่า (เมียนมาร์)

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แบ่งเขตการปกครอง ดังนี้

- การบริหารราชการส่วนกลาง มีหน่วยงานราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในจังหวัดทั้งสิ้น 49 หน่วยงาน
- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค มีหน่วยงานส่วนภูมิภาคที่ตั้งอยู่ในจังหวัดจำนวน 28 หน่วยงาน แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 45 ตำบล 390 หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมี ดังนี้ ได้แก่ 1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด 2. เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ 3. เทศบาลตำบลหัวหิน 4. สุขาภิบาล 13 แห่ง มีหน่วยงานรัฐวิสาหกิจอยู่ในจังหวัด 8 แห่ง

เนื่องจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นจังหวัดชายแดน มีแนวชายแดนติดต่อกับประเทศสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่าตลอดแนวจากทิศเหนือจดทิศใต้ ตั้งแต่อำเภอหัวหิน ถึงอำเภอบางสะพานน้อย พื้นที่เป็นป่าเขาตามบริเวณชายแดนไทย - พม่า จึงมีชนกลุ่มน้อยอยู่หลายชาติติดด้วยกัน คือ มอญ กะเหรี่ยง เป็นต้น ซึ่งสร้างความเข้าใจผิดให้กับรัฐบาลทั้งสองประเทศในบางครั้งบางคราวปัญหาเรื่องพรมแดน จึงยังคงเป็นปัญหาการปกครองของรัฐบาลทั้งสองประเทศในปัจจุบัน

3.2.1.2) ลักษณะภูมิประเทศ (แผนที่ 3.2)

ลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความลาดเอียงจากทิศตะวันตก ซึ่งเป็นเทือกเขาตะนาวศรี อันเป็นเทือกเขากั้นพรมแดนระหว่างไทยกับพม่า ลงสู่ด้านตะวันออกซึ่งเป็นอำเภอไทย สภาพพื้นที่ของจังหวัดมีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชัน มีภูเขาโดด (inselberg) กระจายอยู่เป็นหย่อม ๆ และกระจายเป็นแนวเหนือใต้ และแบ่งออกเป็น 2 แนว คือ แนวตอนกลางของพื้นที่ และแนวตะวันออกซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กับฝั่งทะเล ส่วนใหญ่ของพื้นที่เป็นภูเขาที่ถูกกัดเซาะพังสลายตัวอยู่กับที่ มีลักษณะภูมิประเทศที่แบ่งออกเป็นลักษณะใหญ่ ๆ ได้ 5 ลักษณะ คือ

- 1.) เขตพื้นที่ติดชายทะเล มีลักษณะเป็นแถบแคบ ๆ ยาวจากอำเภอหัวหิน มาจดช่วงกลางของอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ และบริเวณอำเภอบางสะพาน พื้นที่นี้ประกอบด้วย

- ที่ราบชายทะเล (Coastal Plain) ซึ่งมี 2 แบบ คือ หาดทราย และสันทราย ซึ่งจะเป็นแนวยาวเรียบชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของจังหวัด ตลอดแนวตั้งแต่เหนือจดใต้ มีบางตอนที่ขาดหายไปเนื่องจากมีสภาพพื้นที่แบบเขาหรือภูเขาแทรกอยู่

- ที่ราบน้ำทะเลท่วมถึง (Tidal Flat) และที่ราบน้ำทะเลท่วมถึงมาก่อน พื้นที่กลุ่มนี้มีความลาดชันประมาณร้อยละ 1-5 และอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 5-10 เมตร คิดเป็นพื้นที่ประมาณร้อยละ 18 ของพื้นที่จังหวัด

2.) เขตลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชัน พื้นที่ลักษณะนี้เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด เกิดต่อจากพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบไปทางทิศตะวันตก ประกอบด้วยพื้นที่แบบที่ราบเชิงเขา หรือพื้นที่แบบเนินตะกอนรูปพัดติดต่อกัน พื้นที่พบทั่วไปตั้งแต่ตอนเหนือสุดถึงใต้สุดของจังหวัด มีความลาดชันประมาณร้อยละ 5-12 และอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 20-80 เมตร คิดเป็นพื้นที่ประมาณร้อยละ 10 ของพื้นที่จังหวัด

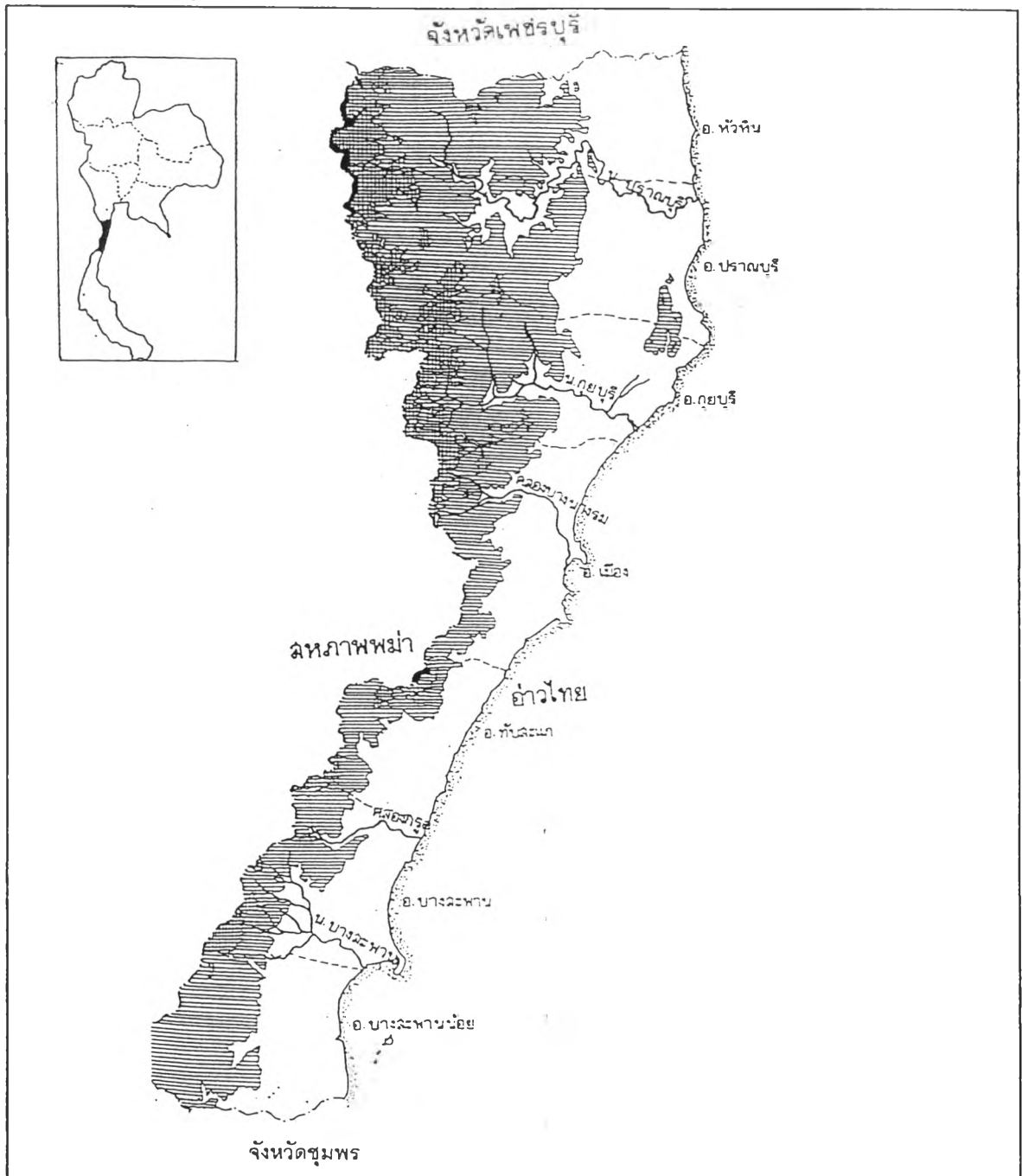
3.) เขตลูกคลื่นลอนชันถึงเนินเขา เป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากเขตลูกคลื่นลอนลาดถึงลาดชันไปทางทิศตะวันตก เกิดตามแนวเหนือใต้ของจังหวัด และมีบางส่วนเกิดกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่แบบลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชัน และพื้นที่แบบราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชันประมาณร้อยละ 16-30 และอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 80-180 เมตร คิดเป็นพื้นที่ประมาณร้อยละ 10 ของพื้นที่จังหวัด

4.) เขตภูเขา อยู่ต่อจากเขตลูกคลื่นลอนชันถึงเนินเขาไปทางทิศตะวันตก สภาพพื้นที่ประกอบด้วยภูเขาสูง และยังคงเป็นป่าธรรมชาติอยู่เป็นส่วนใหญ่ และเป็นต้นน้ำลำธารที่สำคัญ มีความลาดชันมากกว่าร้อยละ 35 และอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 750 เมตรขึ้นไป คิดเป็นพื้นที่ประมาณร้อยละ 42 ของพื้นที่จังหวัด

5.) พื้นที่ที่เป็นเกาะ มีทั้งสิ้น 17 เกาะ อยู่ในอำเภอเมือง 8 เกาะ อำเภอหัวหิน 3 เกาะ อำเภอปราณบุรี 3 เกาะ และอำเภอบางสะพาน 3 เกาะ มีประชากรอาศัยอยู่ 2 เกาะ ได้แก่ เกาะจันและเกาะทะลุ

3. 2.1.3) ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีภูมิอากาศจัดอยู่ในประเภทฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู (Tropical Savannah climate) มีอุณหภูมิสูงสุดตลอดปี มีค่าอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 27.5 องศาเซลเซียส (สถิติปี 2537) ปริมาณน้ำฝน 924.6 มิลลิเมตร และมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยในรอบปีร้อยละ 77 ในบางปีจะได้รับอิทธิพล

การวางแผนการใช้ที่ดินชุมชนเมืองเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แสดง : สภาพผิวพื้นของจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์

แผนที่ 3.2

สัญลักษณ์

ความสูงของพื้นที่ (เมตร)

- > 1000
- 500 - 1000
- 100 - 500
- 0 - 100

ที่มา : กรมการผังเมือง

มาตราส่วน
12.5 6.25 0 12.5 25 37.5 กม

1: 1,250,000

จากพายุไซร่อน ซึ่งก่อตัวในทะเลจีนแล้วเคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทย ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออกเฉียงใต้ที่มีความกดอากาศสูงจากประเทศจีนแผ่ลงมาเป็นระลอก ๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดสภาวะฝนมากขึ้นในเดือนตุลาคม โดยปกติแล้วจะมีลมพัดผ่านทุกฤดูกาลในฤดูหนาวจะพัดมาจากทิศเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ และเปลี่ยนเป็นลมตะวันออกเฉียงใต้ในฤดูร้อน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มี 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน	เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์- พฤษภาคม	(รวม 4 เดือน)
ฤดูฝน	เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน-ตุลาคม	(รวม 5 เดือน)
ฤดูหนาว	เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์	(รวม 3 เดือน)

พื้นที่ที่มีโอกาสฝนตกมากเกินกว่า 120 วัน/ปี ได้แก่ท้องที่อำเภอทับสะแก อำเภอบางสะพาน และอำเภอบางสะพานน้อย ส่วนพื้นที่ที่มีโอกาสฝนตกระหว่าง 80-120 วัน/ปี ได้แก่ท้องที่อำเภอกุยบุรี อำเภอปราณบุรี อำเภอเมืองและอำเภอหัวหิน ปัญหาของจังหวัดคือน้ำมีไม่เพียงพอกับการบริโภคและการใช้ประกอบการเกษตร และอุตสาหกรรม และในบางปีก็มีน้ำท่วม

3.2.1.4) ทรัพยากรธรรมชาติ

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ทั้งบนบกและในทะเล ที่สำคัญมีดังนี้ คือ

1.) แหล่งน้ำและการชลประทาน

แหล่งน้ำธรรมชาติ

- น้ำฝน เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญที่สุดของจังหวัด เป็นบ่อเกิดของแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดิน พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดตั้งแต่อำเภอหัวหินลงมาจนถึงพื้นที่ทางตอนเหนือของอำเภอบางสะพาน มีโอกาสที่ฝนจะตกน้อยกว่า 60 วันต่อปี พื้นที่ทางตอนใต้ของอำเภอบางสะพานถึงอำเภอบางสะพานน้อย มีโอกาสที่ฝนจะตกระหว่าง 60-80 วันต่อปี และพื้นที่บางส่วนของอำเภอบางสะพานน้อยมีโอกาที่ฝนจะตกมากกว่า 120 วันต่อปี

- แหล่งน้ำผิวดิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีแม่น้ำ ลำคลองและห้วยเล็ก ๆ กระจายอยู่ทั่วไป ต้นน้ำส่วนใหญ่เกิดจากเทือกเขาตะนาวศรีทางด้านตะวันตกของจังหวัด มีแนวทางของน้ำจากทิศตะวันตกผ่านที่ราบทางด้านตะวันออกของจังหวัดลงสู่อ่าวไทย ระบบทางน้ำของจังหวัดเป็นรูปแบบขนนก คือเป็นลำน้ำสาขาไหลลงสู่ลำน้ำใหญ่ รวมเป็นแม่น้ำสายสำคัญ ๆ น้ำในแม่น้ำลำคลองส่วนใหญ่จะล้นตลิ่งในช่วงฤดูฝนและลดระดับต่ำลงมากในฤดูแล้ง แหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญ ได้แก่

- แม่น้ำปราณบุรี ต้นน้ำเกิดจากทิวเขาในเขตจังหวัดเพชรบุรีไหลจากเขตที่สูงทางทิศตะวันตกผ่านอำเภอหัวหิน แล้วไหลลงสู่ทะเลที่ตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี เป็นแม่น้ำสายใหญ่และยาวที่สุดของจังหวัด มีความยาวประมาณ 130 กิโลเมตร

- แม่น้ำกุยบุรี ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาทางทิศตะวันตก ไหลลงสู่ที่ราบทางทิศตะวันออกผ่านตำบลหาดขาม กุยบุรี และกุยเหนือ ออกสู่ทะเลที่ปากน้ำเกลียว อำเภอเมืองประจวบฯ เป็นเส้นทางน้ำสายสำคัญที่ใช้ประโยชน์ทั้งเพื่อการอุปโภค-บริโภค การคมนาคมและการเกษตรกรรม ยาวประมาณ 25 กิโลเมตร

- คลองบางสะพาน ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาตะนาวศรี ไหลผ่านตำบลร่อนทอง กำเนิดนพคุณ พงศ์ประศาสน์ อำเภอบางสะพาน ลงสู่อ่าวไทย ยาวประมาณ 40 กิโลเมตร

- คลองกรูด ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาตะนาวศรี ไหลผ่านตำบลอ่างทอง อำเภอทับสะแก ลงสู่อ่าวไทย ยาวประมาณ 19 กิโลเมตร

นอกจากนี้ ยังมีลำคลองสายสั้น ๆ กระจายอยู่ในเขตอำเภอทับสะแก อำเภอบางสะพาน และอำเภอบางสะพานน้อย ได้แก่ คลองทับสะแก คลองจักระ คลองห้วยยาง คลองขนาน คลองลำชู เป็นต้น

ปัจจุบันแหล่งน้ำเหล่านี้อยู่ในสภาพที่ตื้นเขิน จะมีน้ำเฉพาะฤดูฝน ส่วนใหญ่ในหน้าแล้งน้ำจะแห้งจึงมีเพียงบางส่วนที่ใช้ในการเกษตร ด้วยเหตุนี้กรมชลประทาน จึงได้พัฒนาแหล่งน้ำตามโครงการชลประทานบางชุม โครงการชลประทานปราณบุรี และโครงการชลประทานลุ่มน้ำคลองบึง

ซึ่งตามโครงการเหล่านี้จะสามารถนำน้ำมาใช้ในกิจกรรมได้ ตลอดจนสามารถนำน้ำประปามาบริการประชาชนในเขตเทศบาลได้เป็นส่วนหนึ่ง

- แหล่งน้ำใต้ดิน พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีปริมาณน้ำใต้ดินค่อนข้างน้อย พื้นที่ทางตอนกลางของอำเภอหัวหิน ต่อเนื่องถึงอำเภอปราณบุรีและกุยบุรี ปริมาณน้ำใต้ดินมีน้อยมากเพียงพอสำหรับบริโภคเท่านั้น แต่ก็เป็นบริเวณที่มีการขุดเจาะบ่อบาดาลมากกว่าพื้นที่อื่น ๆ ของจังหวัด บริเวณพื้นที่ทางด้านตะวันตกของจังหวัดจากแนวถนนเพชรเกษมไปจรดเทือกเขาตะนาวศรี มีปริมาณ 0-30 หรือ 50 แกลลอนต่อนาที คุณภาพน้ำดีแต่ส่วนใหญ่จะมีสารประกอบเหล็กปนอยู่สูง ส่วนบริเวณที่มีปริมาณน้ำใต้ดินปานกลาง ได้แก่ บริเวณที่ราบทางด้านตะวันออกของจังหวัด มีปริมาณน้ำ 20-100 หรือ 500 แกลลอนต่อนาที คุณภาพน้ำโดยทั่วไปดี ยกเว้นที่อยู่ใกล้ทะเลจะค่อนข้างเค็ม

แหล่งน้ำเพื่อการชลประทาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีทำเลที่ตั้งอยู่ในที่อับฝนเนื่องจากมีเทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งเป็นเทือกเขาที่ยาวกั้นทิศทางลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ปริมาณน้ำฝนที่ตกในเขตจังหวัดค่อนข้างน้อย ประกอบกับลักษณะของจังหวัดเป็นแนวยาวและลาดเทจากทิศตะวันตกไปยังทิศตะวันออก แม่น้ำลำคลองที่กระจายอยู่ทั่วไปจึงเป็นสายสั้น ๆ และมีความลาดชันไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตลอดปีโดยช่วงที่ขาดแคลนน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกจนมีผลกระทบต่อารเจริญเติบโต

ของพืช เริ่มจากเดือนมกราคมจนถึงเดือนกันยายนเนื่องจากค่าศักยภาพของการระเหยและการคายน้ำ มีค่ามากกว่าปริมาณน้ำฝนที่ตกโดยเฉลี่ยในแต่ละเดือน ช่วงเวลาดังกล่าวจึงไม่เหมาะที่จะเพาะปลูกโดยอาศัยฝนตามธรรมชาติเพียงอย่างเดียวจำเป็นต้องอาศัยการชลประทานเข้าช่วย การพัฒนาการชลประทานในจังหวัดมีทั้งประเภทเขื่อน อ่างเก็บน้ำและเหมืองฝาย โดยพัฒนาขึ้นตามลุ่มน้ำต่าง ๆ เช่นแม่น้ำปราณบุรี แม่น้ำกุยบุรี คลองห้วยมงคล คลองทับสะแก คลองกรูด คลองบางสะพาน ฯลฯ รวมโครงการชลประทานทั้งสิ้น 73 โครงการ ครอบคลุมพื้นที่รับประโยชน์ 303,575 ไร่ หรือร้อยละ 7.6 ของพื้นที่จังหวัด โครงการชลประทานเกือบทั้งหมดประมาณ 70 แห่งเป็นโครงการขนาดเล็กซึ่งครอบคลุมพื้นที่เพียงร้อยละ 18 ของพื้นที่เพียงร้อยละ 18 ของพื้นที่ชลประทานทั้งหมด ส่วนโครงการขนาดใหญ่มีเพียงแห่งเดียวคือ เขื่อนปราณบุรี ซึ่งเป็นอ่างเก็บน้ำที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัด ส่งน้ำให้กับพื้นที่ในเขตอำเภอปราณบุรี กุยบุรีและเมืองประจวบ ฯ และโครงการขนาดกลาง 2 แห่ง คือ อ่างเก็บน้ำยางชุมและอ่างเก็บน้ำเขาเต่า ครอบคลุมพื้นที่ที่เหลือร้อยละ 82 ของพื้นที่ชลประทานทั้งหมดในฤดูแล้งพื้นที่รับประโยชน์จะลดลง โดยสามารถหล่อเลี้ยงพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนาข้าวและพืชผักต่าง ๆ ได้ร้อยละ 61 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งโครงการ

พื้นที่ชลประทานส่วนใหญ่คือ ประมาณร้อยละ 77 อยู่ในเขตอำเภอปราณบุรี ซึ่งมีพื้นที่ทำนามากที่สุดอำเภอหนึ่งของจังหวัด ส่วนอำเภออื่น ๆ มีพื้นที่ชลประทานไม่ถึงร้อยละ 7 ของพื้นที่ชลประทานทั้งหมด

2.) แร่ธาตุ

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีทรัพยากรแร่ธาตุหลายชนิด กระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ตามบริเวณเขตภูเขาทางด้านตะวันตกของจังหวัด พื้นที่เชิงเขาใกล้ชายฝั่งทะเลและแนวชายฝั่งทะเล แร่ที่สำคัญได้แก่ ดินบุก พบกระจายอยู่ทั่วไปในเขตอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ อำเภอทับสะแก อำเภอบางสะพาน และอำเภอบางสะพานน้อย แทนทาลิต โมนาไซต์ ลูโคซิน เซอร์คอน พบที่แนวชายฝั่งทะเล อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ และอำเภอหัวหิน ควอทซ์ หินปูน หินอ่อน พบที่อำเภอหัวหิน เหล็ก พบที่อำเภอปราณบุรี ส่วนแร่ทองคำพบที่ร้อนทอง อำเภอบางสะพาน เป็นแร่ที่มีความบริสุทธิ์มากที่สุดในประเทศ จนเรียกว่า ทองนพคุณ แร่ที่มีปริมาณมากพอที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ มี 9 ชนิด และมีเหมืองแร่เปิดดำเนินการประมาณ 20 แห่ง คือ

- เหมืองแร่ดินบุก มี 6 แห่ง ที่ตำบลอ่างทองและนาหูกวาง อำเภอทับสะแก เป็นเหมืองหาบและเหมืองหาบผสมเหมืองสูบ กำลังผลิตประมาณ 900 หาบ/เดือน แร่ที่ได้ส่งขายที่จังหวัดภูเก็ต นอกจากนี้ยังมีเหมืองแร่ที่ได้รับสัมปทาน ที่อำเภอบางสะพานและอำเภอบางสะพานน้อย แต่ไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของแร่อยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับสถานการณ์แร่ดินบุกในตลาดโลก

ยังคงอยู่ในภาวะตกต่ำอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2528 อันเป็นผลมาจากการนำวัตถุดิบประเภทอื่น ๆ มาใช้ทดแทน

- เหมืองแร่ควอทซ์ มี 2 แห่ง ที่ตำบลหัวหิน หนองพลับ และทับใต้ อำเภอหัวหิน เป็นเหมืองหาบ กำลังผลิตประมาณ 1,350 เมตริกตัน/ เดือน แร่ที่ได้ส่งขายญี่ปุ่น โดยลงเรือที่หัวหิน
- เหมืองแร่ไนส์ มี 2 แห่ง ที่ตำบลทับใต้และหนองแก อำเภอหัวหิน เป็นเหมืองหาบ กำลังผลิตประมาณ 200 เมตริกตัน/ เดือน หินอ่อนที่ผลิตได้จะทำเป็นวัสดุสำเร็จรูปส่งออกต่างประเทศ โดยผ่านทางกรุงเทพฯ เป็นเหมืองแร่ที่มีลู่วางแจ่มใสมากกว่าเหมืองแร่อื่น ๆ
- เหมืองแร่เฟลสปาร์ มี 1 แห่ง ที่ตำบลห้วยยาง อำเภอทับสะสะแก กำลังผลิตประมาณ 30 เมตริกตัน/ ตัน แร่ที่ได้ส่งเข้าโรงแต่งที่จังหวัดนครปฐม เพื่อบดให้เป็นผงฝุ่นแล้วส่งโรงงานเซรามิก

นอกจากนี้ยังมีเหมืองแร่ประเภทอื่น ๆ ซึ่งยังไม่มียุทธศาสตร์ของจังหวัดมากนัก ได้แก่ เหมืองหินปูน ที่อำเภอหัวหินและปราณบุรี เหมืองเซอร์คอน ลูโคซีน ซิโนไทม์ บริเวณชายฝั่งทะเลอำเภอเมืองประจวบ ฯ เหมืองแร่เหล็กที่อำเภอปราณบุรี เหมืองตะกั่วที่อำเภอเมืองและเหมืองทองคำที่ตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน ซึ่งแร่ทองคำมีปริมาณไม่มากพอที่จะประกอบกิจการเหมืองแร่โดยอิสระ แต่จะเป็นผลพลอยได้จากการขุดแร่ดีบุก ในปัจจุบันประชากรยังคงอาศัยร่อนหาแร่ตามคลองห้วยจิ้งห้นคลองทอง ทองคำที่ได้ส่วนใหญ่จะเป็นเกรดหรือผงเล็ก ๆ

เหมืองแร่ที่หมดความอุดมสมบูรณ์จะถูกปล่อยให้เป็นที่รกร้างสภาพพื้นที่เต็มไปด้วยกองทราย กองกรวดหิน กระจายอยู่ทั่วไปเป็นหย่อม ๆ ควรได้รับการพัฒนาเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร และเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมเนื่องจากเศษหินและดินที่ปราศจากพืชปกคลุมจะถูกฝนชะล้างลงสู่แหล่งน้ำ ทำให้เกิดการตื่นเขิน

3.) ป่าไม้

ภูมิประเทศของจังหวัดตามธรรมชาติมีลักษณะเป็นป่าเขาสลับซับซ้อน โดยเฉพาะทางทิศตะวันตกด้านพรมแดน ไทย-พม่า มีป่าและเทือกเขาตะนาวศรี เป็นแนวเขตแดนยาวตลอดพรมแดน แต่สภาพป่าในปัจจุบันกำลังเสื่อมโทรม ถูกบุกรุกทำลายเป็นอันมาก และทางกรมป่าไม้ไม่ได้พยายามปรับปรุงดูแลบำรุงป่าโดยทำการปลูกสร้างสวนป่าเพิ่มเติมและจัดสิทธิ์ให้ราษฎรได้เข้าทำกินในพื้นที่ป่าสงวนบางส่วนที่ถูกบุกรุกแผ้วถางและเสื่อมสภาพแล้วทั้งนี้เพื่อสงวนป่าไม้ไว้ให้เพียงพอในการใช้สอยและสร้างความชุ่มชื้นให้กับพื้นดิน เพื่อรักษาต้นน้ำลำธารตามธรรมชาติเอาไว้

เมื่อดูแนวโน้มของป่าไม้จากปี 2524 เป็นต้นมาพบว่า มูลค่าผลผลิตลดลงโดยตลอดจากปี 2524 คือจาก 227 ล้านบาทเหลือเพียง 6.89 ล้านบาท ในปี 2532 ทำให้สัดส่วนของป่าไม้ในผลผลิตรวมของจังหวัดลดลงอย่างเห็นได้ชัด สภาพป่าในปัจจุบันกำลังเสื่อมโทรมถูกบุกรุกทำลาย

เป็นอันมาก เนื้อที่ป่าสงวนทั้งหมดในท้องที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เท่ากับ 1,758,557.5 ไร่ ถูกบุกรุกไป 929,182.5 ไร่ ในปี 2534 คงเหลือเนื้อที่ป่า 829,375 ไร่ คิดเป็น 20.84 % ของเนื้อที่จังหวัดทั้งหมด 3,979,762.50 ไร่ จำนวนป่าสงวนแห่งชาติมีอยู่ 20 ป่า คิดเป็นเนื้อที่ประมาณ 1.76 ล้านไร่ อุทยานแห่งชาติจำนวน 5 แห่ง เนื้อที่ประมาณ 241.9 ล้านไร่

อุทยานแห่งชาติที่ประกาศจัดตั้งแล้วมี 3 แห่ง ดังนี้ คือ 1. อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด มีพื้นที่ 12,500 ไร่ พื้นดิน 48,800 ไร่ 2. อุทยานเขาน้ำตกห้วยยาง มีพื้นที่ 100,625 ไร่ 3. อุทยานแห่งชาติหาดวนกร มีพื้นที่ 9,600 ไร่ และ 4. อุทยานปราณบุรี

อย่างไรก็ตามในปี 2532 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ประกาศยกเลิกสัมปทานป่าไม้ทั่วประเทศตามพระราชกำหนดยกเลิกสัมปทาน พ.ศ. 2532 และในปี 2535 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นำไม้เข้าจากต่างประเทศหรือจังหวัดใกล้เคียง (ประเทศพม่า) ประมาณ 94,284 ลูกบาศก์เมตร คิดเป็นมูลค่า 424.3 ล้านบาท ในปี 2536 จำนวนไม้เข้าในท้องที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 24,496 ท่อน คิดเป็นปริมาตร 151,334.34 ลูกบาศก์เมตร

การนำไม้เข้ามาในราชอาณาจักรในท้องที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มี 5 แห่ง ดังนี้คือ 1. จุดผ่านแดนบ้านเขาแก้ว ต.ทองมั่งคล อ.บางสะพาน 2. จุดผ่านแดนบ้านคลองลอย ต.ร้อนทอง อ.บางสะพาน 3. จุดผ่านแดนบ้านหนองบอน ต.ชัยเกษม อ.บางสะพาน 4. จุดผ่านแดนช่องหุบผาก ต.นาหูกวาง อ.ทับสะแก 5. จุดผ่านแดนช่องด่านสิงขร ต.คลองวาฬ อ.เมือง

การพัฒนาพื้นที่ป่าที่มีสภาพเสื่อมโทรม โดยการปลูกป่านำมีสวนป่า 8 แห่ง ดังนี้คือ 1. สวนป่าทรายทอง อ.บางสะพานน้อย 2. สวนป่าเขาไชยราช อ.บางสะพานน้อย 3. สวนป่าโปรดา อ.บางสะพานน้อย 4. สวนป่าคลองหมากผู้ อ.บางสะพานน้อย 5. สวนป่าเขาดิน อ.บางสะพาน 6. สวนป่าโปงโก อ.บางสะพาน 7. สวนป่าเขาไม้รวก อ.ทับสะแก 8. สวนป่าห้วยทราย อ.ทับสะแก

3.2.1.5) ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (แผนที่ 3.3 และตารางที่ 3.1)

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศโดยเฉพาะหัวหิน ซึ่งเป็นที่ตากอากาศเก่าแก่แห่งแรกของชาวไทย ที่มีชื่อเสียงมาช้านานเป็นที่รู้จักของทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนาการท่องเที่ยว เนื่องจากมีปัจจัยสนับสนุนหลายประการกล่าวคือ ตั้งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร เพียง 281 กิโลเมตรสามารถเดินทางได้สะดวกทั้งทางถนนและทางรถไฟ ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเป็นแนวเทือกเขาสูงทางด้านตะวันตกของจังหวัดยาวจากเหนือจรดใต้ และทางด้านตะวันออกของจังหวัดเป็นชายฝั่งทะเล

ยาวถึง 224.8 กิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นหาดทรายขาวที่มีความลาดชันน้อย มีเนินเขาไม่สูงนักกระจายอยู่เป็นหย่อม ๆ คลื่นมีขนาดเหมาะสำหรับเล่นน้ำทำให้เกิดทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ค่อนข้างหลากหลายครบทุกประเภท ทั้งป่าเขา ถ้ำ น้ำตก ทะเล และเกาะ กระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่ ประกอบกันเป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน และมีความสำคัญมาตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ จึงมีแหล่งประวัติศาสตร์ที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น พระราชวังและศาสนาต่าง ๆ

แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่กระจายอยู่ตามชุมชนศูนย์กลางและตลอดแนวชายฝั่งทะเลจากเหนือจรดใต้ รวมทั้งบริเวณเทือกเขาทางด้านตะวันตกของจังหวัดในเขตตำบลหัวหิน อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ และอำเภอบางสะพาน

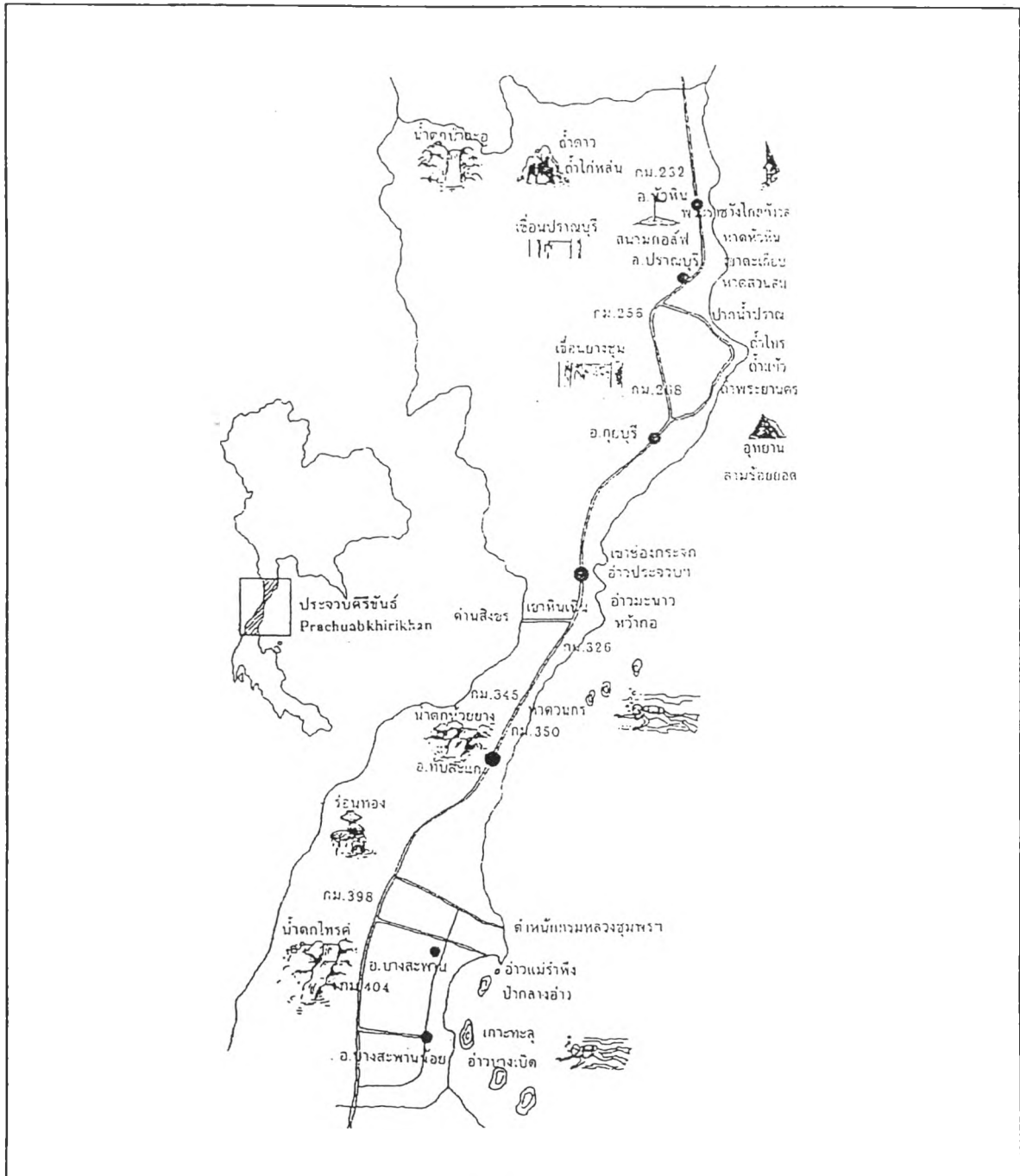
แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นของจังหวัด ได้แก่ ชายหาดและป่าเขา ประเภทชายหาดเพื่อการพักผ่อน และตากอากาศ นอกจากหัวหินแล้วยังมีชายหาดที่มีความงดงาม ทรายขาว น้ำทะเลใส แวดล้อมด้วยเทือกเขาและป่าไม้ คือ อ่าวบ่อทองหลาง อำเภอบางสะพาน (ตารางที่ 3.1)

3.2.1.6) การใช้ที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (แผนที่ 3.4)

ดินโดยทั่วไปในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีศักยภาพทางการเกษตรไม่สูงนัก ดินที่สามารถทำการเกษตรกรรมได้มีเพียงร้อยละ 50 ของพื้นที่จังหวัด ที่เหลือเป็นดินที่ไม่เหมาะกับการเกษตร ดินที่สามารถทำการเกษตรกรรมนั้นมีความเหมาะสมสำหรับเพาะปลูกพืชไร่ในระดับต่าง ๆ กัน โดยดินที่เหมาะสมดี และดีมากสำหรับนาข้าว พืชไร่ และไม้ผล มีร้อยละ 0.8, 3.0 และ 21.8 ตามลำดับ และดินที่มีความเหมาะสมสำหรับมะพร้าว และทุ้งหญ้า มีร้อยละ 46.1 และ 47.8 ตามลำดับ

การใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีลักษณะเป็นพื้นที่ถือครองทางการเกษตรสูงสุด ประมาณ 2,634 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 43 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด เป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่มากที่สุดประมาณ 1,087 ตารางกิโลเมตร รองลงมาได้แก่ พื้นที่ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ประมาณ 867 ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ตอนกลางของจังหวัดในแนวเหนือใต้ทุกอำเภอ นอกจากนี้ก็มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตร มีพื้นที่ทั้งสิ้น ประมาณ 2,134 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 35 ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่จะเป็นแนวเหนือใต้ทางด้านตะวันตกของจังหวัดทุกอำเภอเช่นกัน สำหรับพื้นที่ชุมชนมีการกระจายตัวอยู่ริมฝั่งทะเล เมื่อพิจารณาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในปี พ.ศ. 2527 และ 2532 เปรียบเทียบกันพบว่า มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรมีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่ปศุสัตว์ ซึ่งมีอัตราการเพิ่มของพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 34.09 พื้นที่ปลูกผัก และที่รกร้างว่างเปล่า ซึ่งมีอัตราการเพิ่มเป็นร้อยละ 19.41 และ 17.36 ขณะที่พื้นที่ไม่ได้จำแนก และเป็นพื้นที่ป่าไม้ มีสัดส่วนลดลง (ตารางที่ 3.2)

3.2.1.7) การคมนาคมขนส่ง

การวางแผนการใช้ที่ดินชุมชนเมืองเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

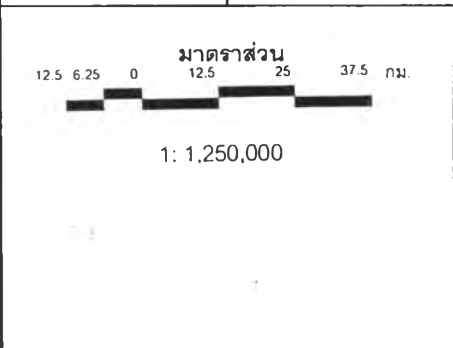
แสดง : สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์

แผนที่ 3.3

สัญลักษณ์

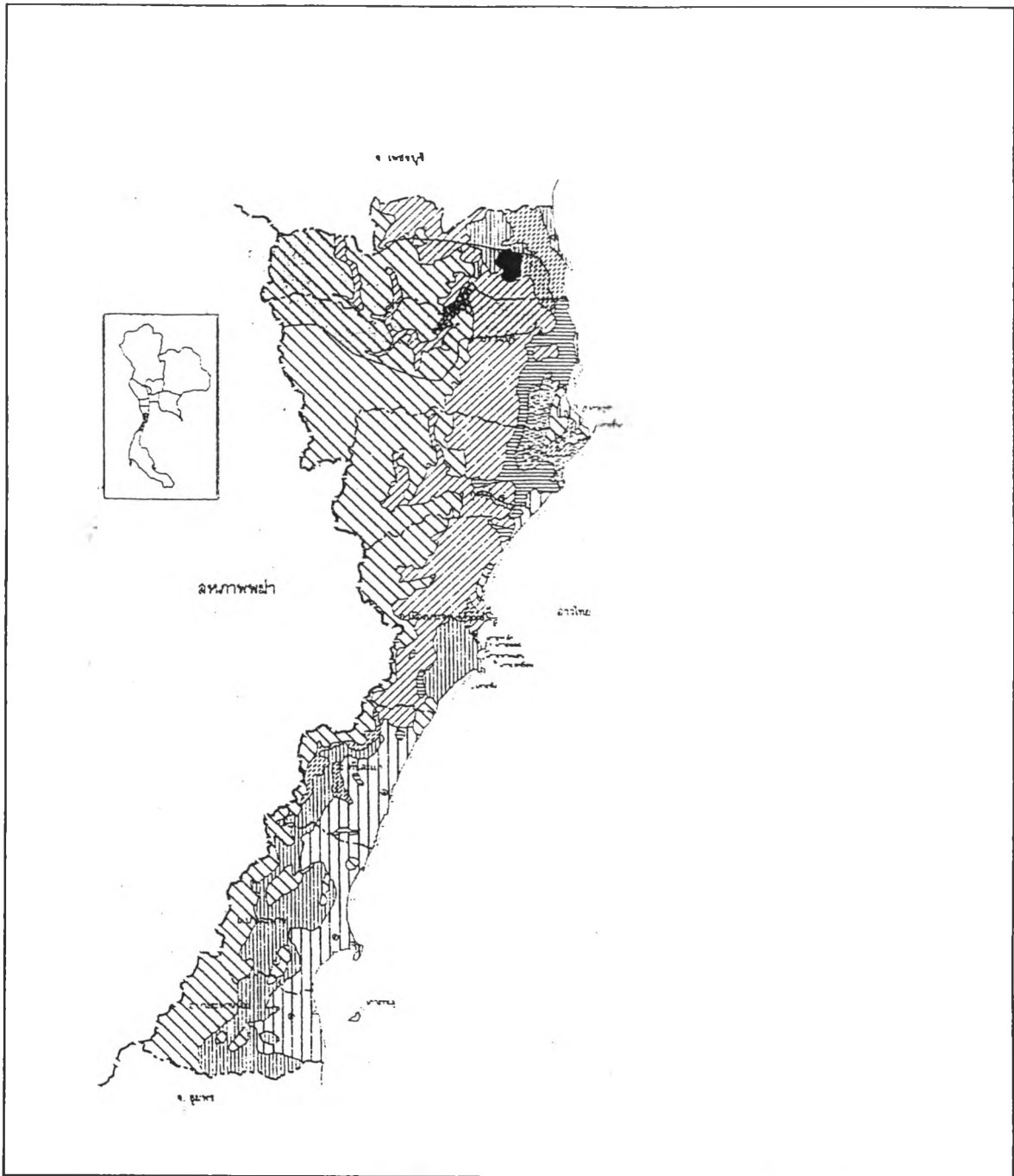
ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3.1 แสดงทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2540

ลำดับที่	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	สถานที่ตั้ง
ประเภทธรรมชาติ		
1	วัดเขากำกันกระไล	เมืองประจวบคีรีขันธ์
2	อ่าวประจวบคีรีขันธ์	เมืองประจวบคีรีขันธ์
3	เขาชองกระจง	เมืองประจวบคีรีขันธ์
4	ห้วยกอ	เมืองประจวบคีรีขันธ์
5	อ่าวมะนาว	เมืองประจวบคีรีขันธ์
6	อุทยานเขาหินเทียน	เมืองประจวบคีรีขันธ์
7	ถ้ำไทร	กุยบุรี
8	อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด	กุยบุรี
9	จุดชมวิวกาแดง	กุยบุรี
10	หาดสามพระยา	กุยบุรี
11	คลองเขาแดง	กุยบุรี
12	อุทยานแห่งชาติน้ำตกห้วยยาง	ทับสะแก
13	หาดวนกร	ทับสะแก
14	อ่าวแม่รำพึง	บางสะพาน
15	อ่าวบ่อทองหลาง	บางสะพาน
16	ถ้ำแก้ว	ปราณบุรี
17	ปากน้ำปราณบุรี	ปราณบุรี
18	ถ้ำพระยานคร	ปราณบุรี
19	หาดแหลมศาลา	ปราณบุรี
20	เขาตะเกียบ	หัวหิน
21	สวนสนประดิพัทธ์	หัวหิน
22	เขาเลา	หัวหิน
23	เขาไกรลาส	หัวหิน
24	หาดหัวหิน	หัวหิน
25	น้ำตกป่าละอู	หัวหิน
	รวม	25 แห่ง
ประเภทประวัติศาสตร์		
1	พระราชวังไกลกังวล	หัวหิน
	รวม	1 แห่ง
ประเภทศิลปวัฒนธรรม		
1	สนามกอล์ฟหลวงหัวหิน	หัวหิน
	รวม	1 แห่ง
	รวมทั้งหมด	27 แห่ง

ที่มา : กองวางแผนโครงการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

การวางแผนการใช้ที่ดินชุมชนเมืองเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แสดง : การใช้ที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2529

แผนที่ 3.4

สัญลักษณ์

ชุมชน	ป่าไม้
นาข้าว	ที่รกร้างว่างเปล่า
พืชไร่	ที่ลุ่ม
ไมยดิน	แหล่งน้ำ
มะพร้าว	เขตที่ดินหวงห้ามเพื่อการทหาร

มาตราส่วน
12.5 6.25 0 12.5 25 37.5 กม.

1: 1,250,000

ที่มา : กรมการผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

ตารางที่ 3.2 การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในที่ดินรกรงทางการเกษตร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี พ.ศ. 2535 และ พ.ศ. 2539

การใช้ที่ดิน	พ.ศ. 2535		พ.ศ. 2539		การเปลี่ยนแปลง ต่อปี (%)
	พื้นที่ (ไร่)	สัดส่วน	พื้นที่ (ไร่)	สัดส่วน	
1. เนื้อที่ทั้งหมด	3,979,762	100	3,979,762	100	-
2. เนื้อที่ถือครองการเกษตร	934,279	28.48	14,646,219	41.36	15.24
- ที่อยู่อาศัย	25,628	0.64	40,081	1.01	11.28
- ที่นา	75,609	1.9	124,858	3.14	13.03
- ที่พืชไร่	414,317	10.41	870,494	17.07	12.8
- ที่ไม่ผล ไม้ยืนต้น	339,422	8.53	541,565	13.61	11.91
- ที่พืชผักไม้ดอก	16,000	0.35	34,006	0.85	28.55
- ที่เลี้ยงปศุสัตว์	14,278	0.36	61,900	1.56	66.71
- ที่รกร้างว่างเปล่า	41,373	1.04	92,110	2.31	24.53
- ที่อื่น ๆ	9,644	0.24	92,205	1.81	129.74
3. เนื้อที่ไม่ได้จำแนก	2,156,221	54.18	1,473,393	37.02	-6.33
4. เนื้อที่ป่าไม้	880,262	22.34	880,160	21.61	-0.65

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาคตะวันตก มีโครงข่ายการคมนาคมค่อนข้างสะดวกที่สามารถต่อได้โดยตรงกับภาคกลาง โดยเฉพาะการคมนาคมทางบกทั้งทางรถยนต์และทางรถไฟ นอกจากนี้โครงข่ายการคมนาคมทางบกของภาคตะวันตกยังเป็นเส้นเชื่อมระหว่างภาคกลาง กับภาคใต้โดยอาศัยถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 หรือถนนสายเพชรเกษม และทางรถไฟสายใต้ด้วย (แผนที่ 3.5)

1.) โครงข่ายคมนาคมทางบกของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (แผนที่ 3.6)

- ทางถนน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นจังหวัดที่อยู่ใต้สุดของภาคตะวันตก ฉะนั้นจึงเปรียบเสมือนประตูที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้กับจังหวัดในภาคตะวันตก และกรุงเทพฯ ฯ โดยมีทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัดและทางหลวงชนบท รวมระยะทางทั้งสิ้นประมาณ 1,090.734 กิโลเมตร โดยเป็นผิวจราจรลาดยางระยะทาง 646.051 กิโลเมตร ผิวลูกรัง 282.449 กิโลเมตร และเส้นทางที่ไม่ได้มาตรฐานประมาณ 162.234 กิโลเมตร เส้นทางสายสำคัญได้แก่

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (เพชรเกษม) เป็นเส้นทางสายสำคัญเชื่อมการคมนาคมระหว่างกรุงเทพมหานคร ภาคตะวันตกและภาคใต้ โดยเริ่มจากกรุงเทพมหานคร ผ่านจังหวัดนครปฐม ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ โดยผ่านพื้นที่ทุกอำเภอในจังหวัดแล้วไปสิ้นสุดที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา รวมระยะทางในเขตจังหวัดประมาณ 220.952 กิโลเมตร

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 326 เริ่มจากแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ไปสิ้นสุดที่เขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ ระยะทาง 2,000 กิโลเมตร

ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3168 เริ่มจากแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ไปถึงจุดเลี้ยงเมืองปราณบุรีแล้วแยกเป็นทางเลี้ยงเมือง ไปสิ้นสุดที่ปากน้ำปราณบุรี รวมระยะทาง 13.570 กิโลเมตร นับเป็นเส้นทางสายสำคัญในการขนส่งผลผลิตทางการประมงออกสู่ตลาด และนำสู่แหล่งท่องเที่ยวชายทะเล

ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3169 เริ่มจากแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ผ่านเขตเมืองบางสะพาน ไปสิ้นสุดที่บ้านชายทะเล รวมระยะทาง 14,224 กิโลเมตร เป็นเส้นทางที่มีปริมาณการจราจรค่อนข้างหนาแน่น เนื่องจากเป็นเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญชายทะเล

ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3217 เริ่มจากแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ไปสิ้นสุดที่ บ้านยางชุม อำเภอกุยบุรี รวมระยะทาง 17.875 กิโลเมตร

ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3218 เริ่มจากแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ไปสิ้นสุดที่บ้านห้วยมงคล อำเภอหัวหิน รวมระยะทาง 18.800 กิโลเมตร เป็นเส้นทางเปิดการเชื่อมโยงพื้นที่ตอนในบริเวณแถบเชิงเขา ทางด้านตะวันตกของจังหวัด ออกสู่เส้นทางสายหลักของจังหวัด ช่วยให้การขนส่งผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ตลาดสะดวกขึ้น

เส้นทางถนนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ส่วนใหญ่มีจุดเริ่มเส้นทางจากแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ตัดเข้าสู่พื้นที่ด้านตะวันตก ซึ่งเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญของจังหวัด และด้านตะวันออกของถนนเพชรเกษม จึงมีบทบาทในการขนส่งและกระจายผลผลิตทางการเกษตรและประมงออกสู่ตลาดและสนับสนุนการท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเลนอกจากถนนสายหลักดังกล่าวแล้วระบบโครงข่ายถนนของจังหวัดยังประกอบด้วยทางหลวงจังหวัด 13 สาย และทางหลวงชนบทกระจายครอบคลุมพื้นที่จังหวัดเชื่อมระหว่างชุมชนทางด้านตะวันตกของจังหวัด และชุมชนบริเวณชายฝั่งทะเล

รถโดยสารประจำทางที่วิ่งบริการระหว่างประจวบคีรีขันธ์ กับกรุงเทพฯ และจังหวัดข้างเคียง คือ ชุมพร และเพชรบุรีนั้นมีมากพอสมควร ทั้งรถโดยสารปรับอากาศและรถโดยสารธรรมดาประมาณวันละ 80 เที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางและกลับระหว่างกรุงเทพฯ และประจวบคีรีขันธ์ ภายในวันเดียวได้ โดยไม่มีปัญหาเรื่องการคอยรถประจำทาง

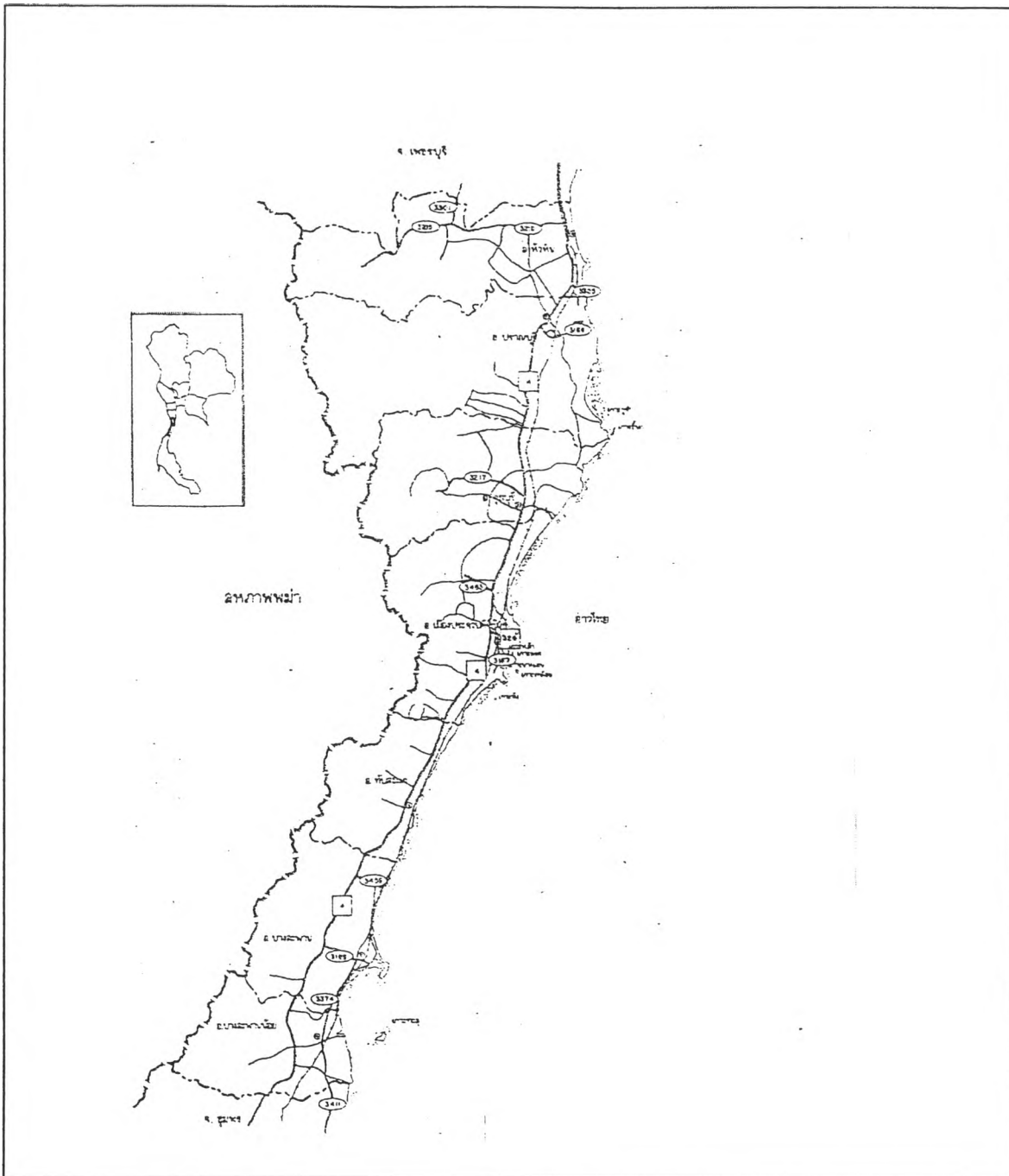
- ทางรถไฟ เส้นทางรถไฟสายใต้้นั้นก็มีเส้นทางวิ่งจากเหนือสุดลงสู่ใต้สุดของจังหวัด เช่นกัน โดยมีสถานีอยู่ในอำเภอหัวหิน ปรานบุรี อำเภอเมือง และอำเภอบางสะพานโดยมีขบวนรถไฟวันละประมาณ 3 เที่ยววิ่งระหว่างกรุงเทพฯ กับประจวบฯ และอีกวันละประมาณ 8 ขบวน ที่วิ่งระหว่างกรุงเทพฯ กับจังหวัดในภาคใต้ และแวะจอดที่สถานีต่าง ๆ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ขบวนรถไฟส่วนใหญ่จะจอดแวะที่สถานีหัวหินมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีรถไฟเที่ยวพิเศษที่การรถไฟแห่งประเทศไทยจัดขึ้นวิ่งระหว่างกรุงเทพฯ - หัวหิน เพื่อการท่องเที่ยวโดยเฉพาะในวันอาทิตย์และวันหยุดราชการอีกด้วย

- ทางน้ำ โดยที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีชายฝั่งทะเลมากถึง 224.8 กิโลเมตร การคมนาคมขนส่งทางน้ำของจังหวัด จึงเป็นการขนส่งผลผลิตทางการประมงน้ำเค็ม โดยมีท่าเทียบเรือกระจายอยู่ ตามชุมชนริมฝั่งทะเล เช่นหัวหิน ปรานบุรี เมืองประจวบคีรีขันธ์ และบางสะพาน เป็นต้น ส่วนการคมนาคมตามแม่น้ำ ลำคลอง ไม่มีบทบาททางเศรษฐกิจนักเนื่องจากแหล่งธรรมชาติส่วนใหญ่เป็นเส้นทางน้ำสายอื่น ๆ ไหลจากทิศตะวันตกลงสู่ทะเลทางทิศตะวันออก ขาดความเชื่อมโยงพื้นที่ระหว่างอำเภอต่าง ๆ ในแนวเหนือ-ใต้ ที่มีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งระดับน้ำค่อนข้างต่ำ

- ทางอากาศ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีสนามบินอยู่ 2 แห่ง คือ สนามบินพลเรือนอยู่ที่ตำบลบ่อฝ้าย อำเภอหัวหิน สามารถให้เครื่องบินเอกชนขนาดเล็กลงได้และสนามบินกองบิน 53 ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ สามารถให้เครื่องบินขนาดเล็กลงได้เช่นกัน

3.2.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

3.2.2.1 ผลิตภัณฑ์ประชาชาติ ในปี 2538 ผลิตภัณฑ์ประชาชาติ ของประเทศ ณ ราคาคงที่ ปี 2531 มีมูลค่าประมาณ 2,941,183,377 พันล้านบาท ภูมิภาคที่มีมูลค่ามากเป็นอันดับหนึ่งคือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีมูลค่าประมาณ 1,525,990,453 พันล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 51.88

การวางแผนการใช้ที่ดินชุมชนเมืองเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แสดง : โครงข่ายการคมนาคมทางบกของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	แผนที่ 3.6	
--	------------	--

- สัญลักษณ์
- ทางหลวงแผ่นดิน
 - ทางหลวงจังหวัด
 - ทางส่วนราชการอื่น
 - ทางรถไฟ

ที่มา : กรมการผังเมือง

ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด อันดับรองลงมาคือภาคตะวันออกเชิงเหนือ เท่ากับร้อยละ 11.48 และที่น้อยที่สุด คือ ภาคกลาง และภาคตะวันตก คือร้อยละ 4.24 และ 4.75 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตามถ้าเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (Per Capita GRP) แล้ว จะเห็นว่า ภาคตะวันตกมีรายได้มากเป็นอันดับที่ 4 (52,885 บาทต่อปี) รองจาก ภาคกลาง ภาคตะวันออก และกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (มีรายได้ต่อหัวมากที่สุด) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าประชากรในภูมิภาคนี้มีรายได้ปานกลางเมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่นของประเทศ (ตารางที่ 3.3)

สัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวเฉลี่ยในช่วงปี 2534 - 2538 ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ต่อภาคและประเทศ คิดเป็นร้อยละ 119.04 และ 90.01 ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภาคไม่มากนัก อย่างไรก็ตามถ้าเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดในภาคตะวันตกทั้งหมดแล้ว ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จะอยู่อันดับที่ 1 โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดอยู่ในอันดับที่ 4 (ตารางที่ 3.4 ตารางที่ 3.5 แผนภูมิที่ 3.1 และแผนภูมิที่ 3.2)

3.2.2.2) โครงสร้างผลิตภัณฑ์ระดับภาค โครงสร้างของผลิตภัณฑ์ของภาคตะวันตกที่มีมูลค่ามากที่สุดในระหว่างปี 2534 - 2538 คือภาคอุตสาหกรรม โดยคิดเป็นร้อยละ 32.90 รองลงมาคือ เกษตรกรรม ร้อยละ 31.95 อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์ภาคในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเท่ากับร้อยละ 4.41 อัตราการเติบโตที่สูงที่สุดคือ การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เท่ากับร้อยละ 43.91 รองลงมา คือ การก่อสร้าง เท่ากับร้อยละ 38.09 (ตารางที่ 3.6 และแผนภูมิที่ 3.3)

3.2.2.3) โครงสร้างผลิตภัณฑ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในปี พ.ศ. 2538 ผลิตภัณฑ์จังหวัดสาขาที่มีมูลค่ามากที่สุดในปี 2538 คืออุตสาหกรรม โดยคิดเป็นร้อยละ 53.02 อันดับ 2 คือ เกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 36.61 และอันดับ 3 คือภาคบริการ คิดเป็นร้อยละ 31.62 ในช่วงระหว่าง ปี พ.ศ. 2534 - 2538 มีอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์จังหวัดเท่ากับร้อยละ 12.24 ต่อปี ซึ่งสูงกว่าการเติบโตของภาค คือ ร้อยละ 4.41 โดยสาขาที่มีอัตราการเติบโตมากที่สุด คือ ปศุสัตว์ เท่ากับ ร้อยละ 44.73 รองลงมาคือ เหมืองแร่และย่อยหิน เท่ากับร้อยละ 30.70 เมื่อมองภาพรวม ของสาขาหลัก 3 สาขา คือ ปฐมภูมิ ทุตติภูมิ และตติภูมิ แล้ว จะเห็นว่าทุกสาขามีการเติบโตสูงกว่าการเติบโตเฉลี่ยของภาค (ตารางที่ 3.7 แผนภูมิที่ 3.4 และ แผนภูมิที่ 3.5)

3.2.3 ลักษณะทางสังคม

3.2.3.1) การศึกษา

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีนโยบายที่จะพัฒนาคุณภาพของประชากร โดยจัดบริการการศึกษาแก่ประชาชนทั้งในระบบและนอก

ตารางที่ 3.3 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคในประเทศไทยปี 2534-2538 ตามราคาปี 2531

ลำดับที่	ภาค	ผลิตภัณฑ์ภาค(เห็นบาท)					สัดส่วน (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงต่อปี(ร้อยละ)	รายได้ต่อหัว (บาท/คนปี)
		ปี 2534	ปี 2535	ปี 2536	ปี 2537	ปี 2538			
1	กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	1,099,077,539	1,186,411,645	1,305,690,922	1,409,046,826	1,525,990,453.00	51.88%	14.52%	212,278
2	ภาคตะวันออก	246,438,483	263,060,099	275,318,699	304,394,872	336,707,425.00	11.45%	3.07%	24,834
3	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	185,077,506	2,068,140,002	238,584,864	266,045,367	301,350,618.00	10.25%	3.95%	109,138
4	ภาคเหนือ	207,429,087	233,408,435	230,925,533	247,832,110	263,361,721.00	8.95%	1.90%	34,565
5	ภาคใต้	191,982,672	202,273,154	212,320,007	234,592,983	249,250,411.00	8.47%	1.95%	47,947
6	ภาคกลาง	89,087,888	103,209,716.00	112,325,470	127,675,532	139,847,217.00	4.75%	1.73%	64,896
7	ภาคตะวันตก	92,768,623	100,687,667.00	106,112,470	112,398,597	124,675,532	4.24%	1.08%	52,885
	รวมทั้งประเทศ	2,111,861,798	4,157,190,718	2,481,277,965	2,701,986,287	2,941,183,377	100.00%	28.20%	546,543

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 3.4 แสดงการเปรียบเทียบรายได้ต่อหัวของประชากร ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กับภาคและประเทศปี 2534-2538

ลำดับที่	ผลิตภัณฑ์ภาค(พันบาท)				
	จ.ประจวบฯ	ร้อยละของภาค	ร้อยละของประเทศ	ภาคตะวันตก	รวมทั้งประเทศ
2534	39,179	113.33	88	34,572	44,307.00
2535	47,325	123.06	96	38,456	49,476.00
2536	47,636	115.67	87	41,184	54,809.00
2537	54,536	119.69	88	45,564	61,909.00
2538	64,482	121.93	91	52,885	70,754.00
	253,158	119.04	90.01	42,532.20	56,251.00

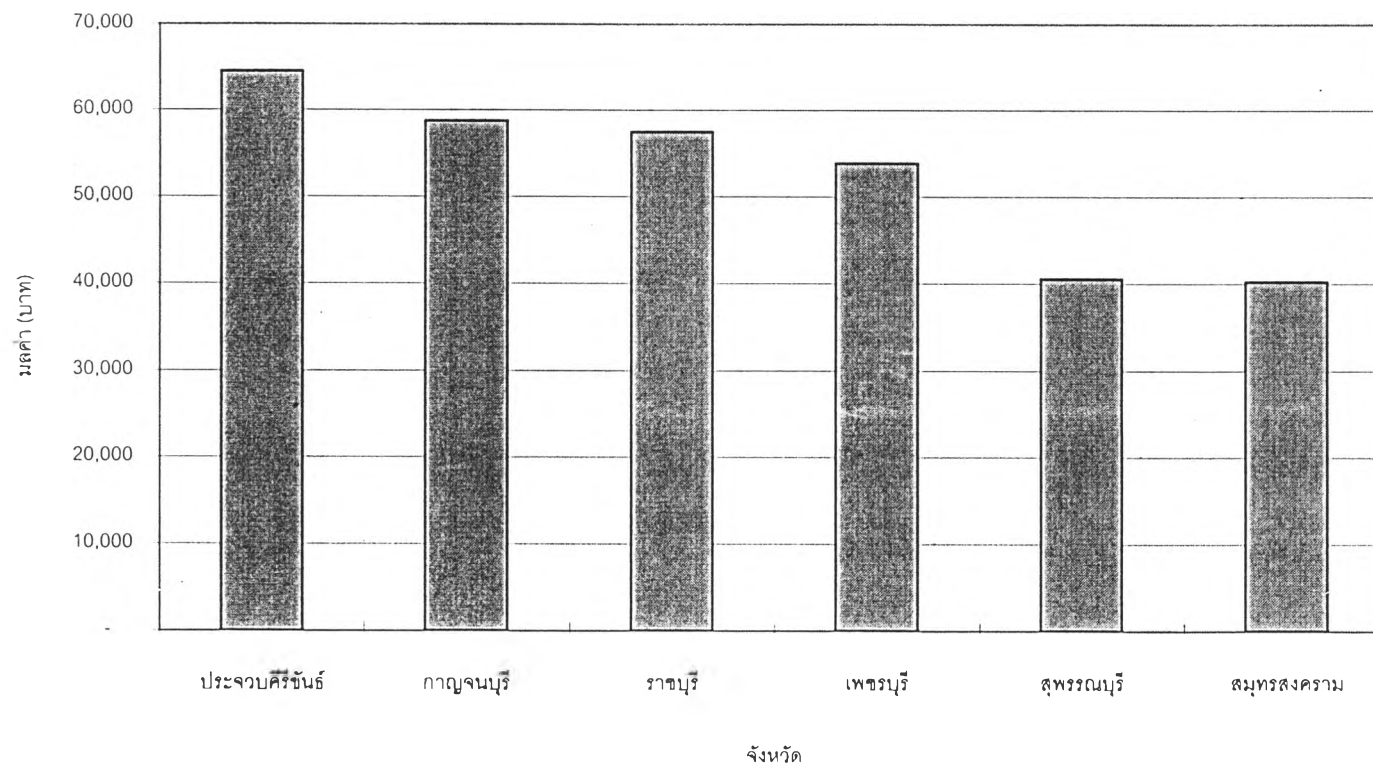
ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 3.5 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัวและผลิตภัณฑ์รายจังหวัดในภาคตะวันตก ปี 2538

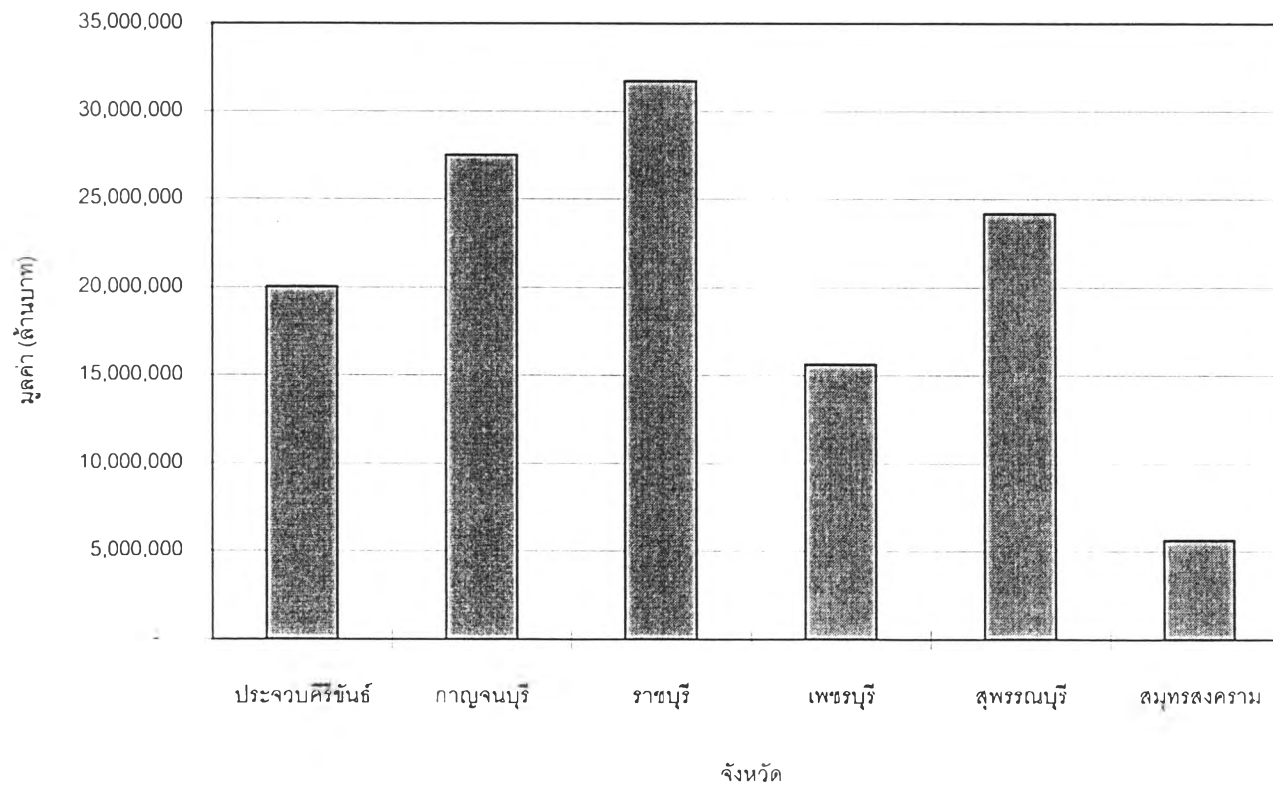
ลำดับที่	ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว		ผลิตภัณฑ์จังหวัด	
	บาท	ลำดับ	ล้านบาท	ลำดับ
ประจวบคีรีขันธ์	64,482	1	20,024,245	4
กาญจนบุรี	58,726	2	27,502,347	2
ราชบุรี	57,454	3	31,715,085	1
เพชรบุรี	53,899	4	15,631,455	5
สุพรรณบุรี	40,530	5	24,180,878	3
สมุทรสงคราม	40,223	6	5,621,523	6
ภาคตะวันตก	63,063		124,675,533	
รวมทั้งประเทศ	70,754		2,941,183,379	

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภูมิที่ 3.1 ผลิตรภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัวรายจังหวัดภาคตะวันตก ปี 2538

แผนภูมิที่ 3.2 ผลผลิตภัณฑัวมวลรวมจังหวัดในภาคตะวันตก พ.ศ.2538

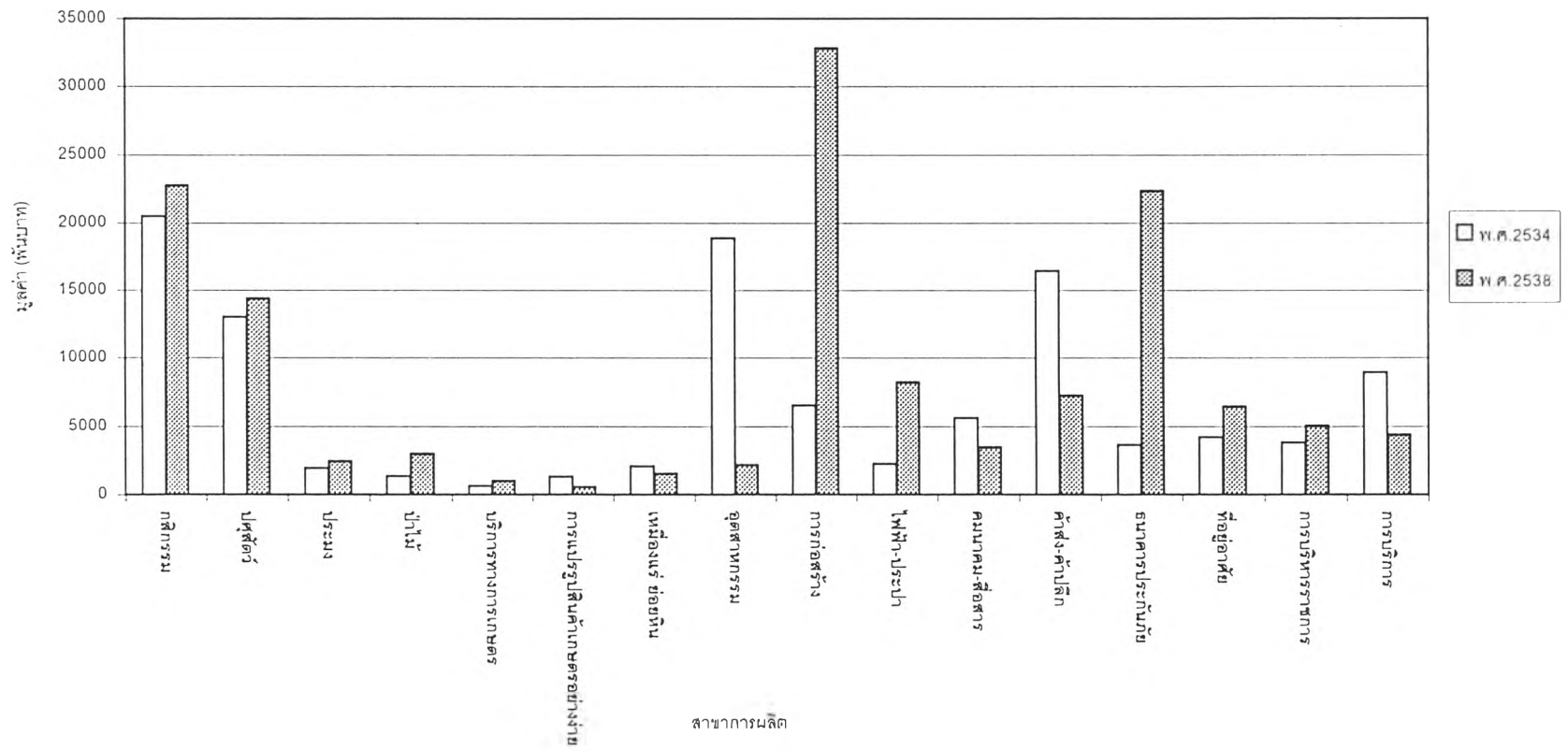

ตารางที่ 3.6 แสดงผลิตภัณฑ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามปี 2531 จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. 2534-2538

สาขาการผลิต	ปี 2534		ปี 2538		อัตราการเติบโตต่อปี
	มูลค่า(พันบาท)	ร้อยละ	มูลค่า(พันบาท)	ร้อยละ	
ภาคเกษตรกรรม	38,646,734	34.83	43,974,612	31.95	2.62
กสิกรรม	20,466,158	18.45	22,750,860.00	16.53	2.14
ปศุสัตว์	13,031,905	11.75	14,383,613.00	12.96	1.99
ประมง	1,931,426	1.74	2,408,801.00	2.17	4.52
ป่าไม้	1,313,989	1.18	2,938,602.00	2.65	17.47
บริการทางการเกษตร	618,929	0.56	969,623.00	0.87	9.39
การแปรรูปสินค้าเกษตรอย่างง่าย	1,284,327	1.16	523,113.00	0.47	(16.44)
ภาคอุตสาหกรรม	27,488,321	24.78	36,503,059	32.90	5.84
เหมืองแร่ ย่อยหิน	2,055,591	1.85	1,527,108	1.38	-5.77
อุตสาหกรรม	18,897,356	17.03	2,156,107	1.94	(35.22)
การก่อสร้าง	6,535,374	5.89	32,819,844	23.84	38.09
ภาคบริการ	44,814,143	40.39	57,165,660	41.53	4.99
ไฟฟ้า - ประปา	2,243,145	2.02	8,251,779	6.00	29.76
คมนาคม - การสื่อสาร	5,631,250	5.08	3,427,686	2.49	(9.45)
ค้าส่ง - ค้าปลีก	16,434,860	14.81	7,276,328	5.29	(15.04)
ธนาคารประกันภัย	3,621,778	3.26	22,354,793	16.24	43.91
ที่อยู่อาศัย	4,180,641	3.77	6,451,406	4.69	9.06
การบริหารราชการ	3,773,989	3.40	5,041,196	3.66	5.96
บริการ	8,928,480	8.05	4,362,472	3.17	(13.35)
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม	110,949,198	100.00	137,643,331	100.00	4.41
รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี(บาท)	22,374	-	39,789	-	12.20

ที่มา : กองบัญชาประชาชนดี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภูมิที่ 3.3 ผลผลิตทั้งหมดรวมของภาคตะวันตก ตามปี 2531 จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. 2534- 2538

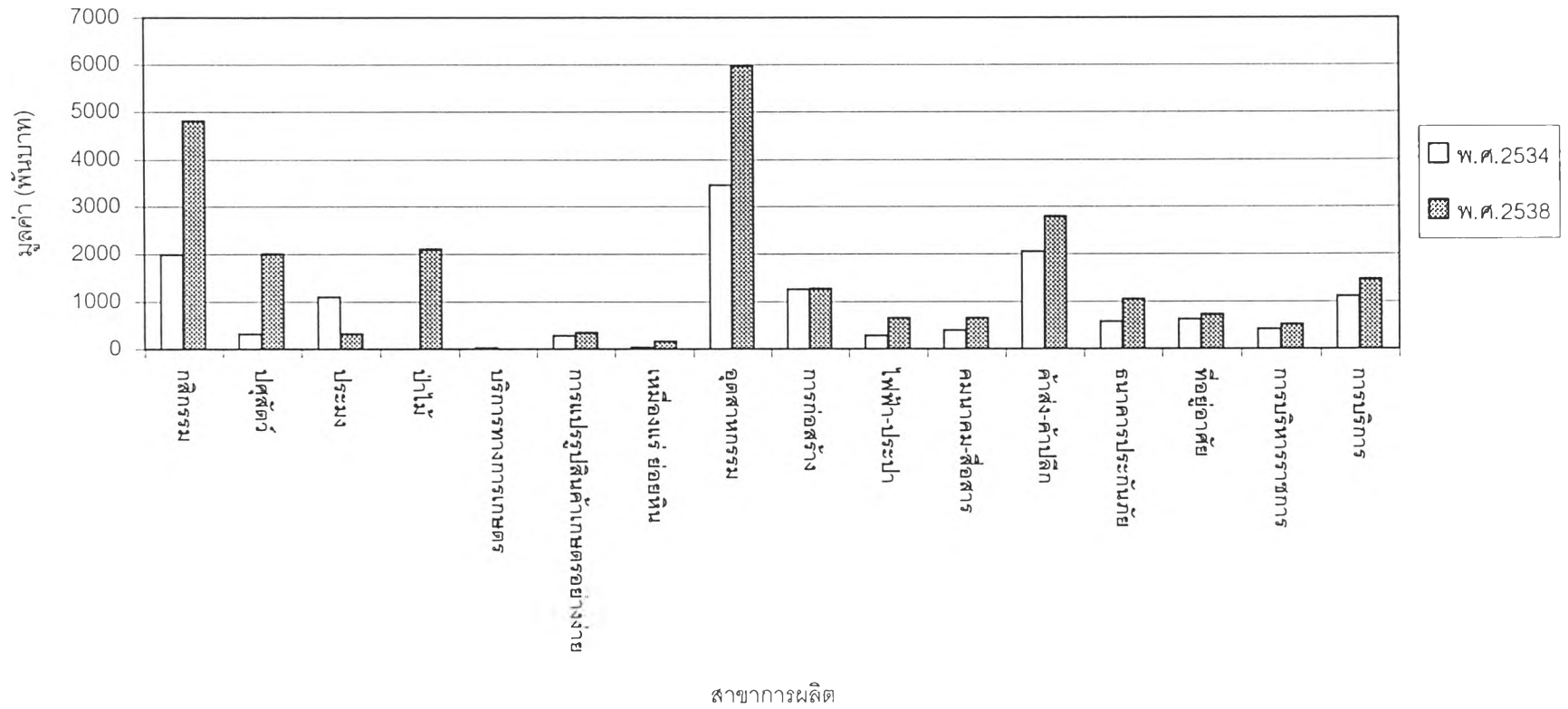

ตารางที่ 3.7 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ตามปี 2531 จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. 2534-2538

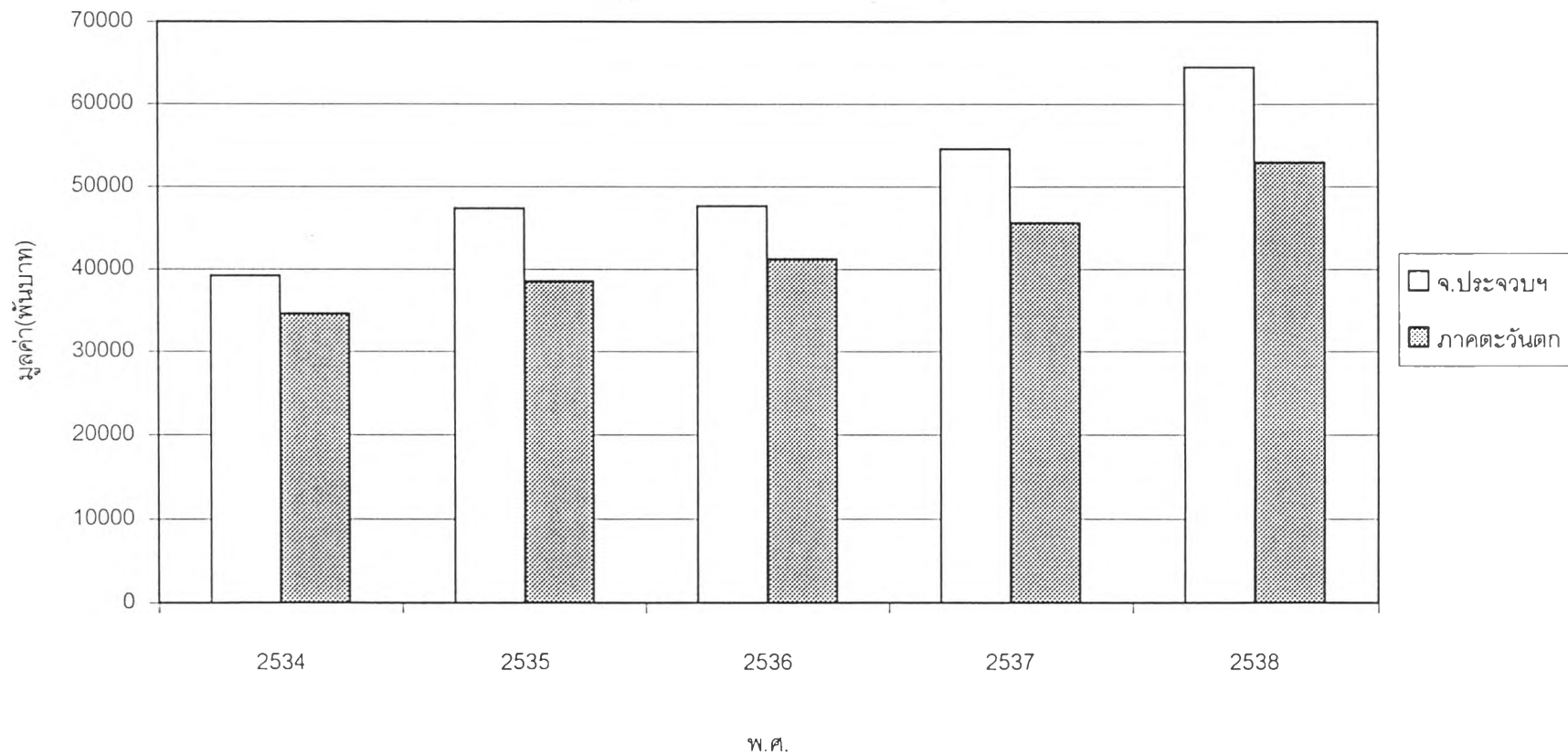
สาขาการผลิต	ปี 2534		ปี 253๑		อัตราการเติบโตต่อปี พ.ศ. 2532 - 2537
	มูลค่า(ล้านบาท)	ร้อยละ	มูลค่า(ล้านบาท)	ร้อยละ	
ภาคเกษตรกรรม	3,714,189	26.67	9,576,923	38.61	20.86
กสิกรรม	1,997,138	14.34	4,795,598.00	19.33	19.15
ปศุสัตว์	316,208	2.27	2,007,811.00	14.42	44.73
ประมง	1,092,292	7.84	322,472.00	2.32	(21.65)
ป่าไม้	-	-	2,103,092.00	15.10	
บริการทางการเกษตร	25,202	0.18	223.00	0.00	-61.15
การแปรรูปสินค้าเกษตรอย่างง่าย	283,349	2.03	347,727.00	2.50	4.18
ภาคอุตสาหกรรม	4,752,608	34.13	7,384,205	53.02	9.21
เหมืองแร่ ขุดหิน	40,466	0.29	154,332	1.11	30.70
อุตสาหกรรม	3,455,950	24.82	5,961,918	42.81	11.52
การก่อสร้าง	1,256,192	9.02	1,267,955	5.11	0.19
ภาคบริการ	5,460,016	39.21	7,844,441	31.62	7.52
ไฟฟ้า - ประปา	285,219	2.05	646,517	2.61	17.78
คมนาคม - การสื่อสาร	388,480	2.79	646,318	2.61	10.72
ค้าส่ง - ค้าปลีก	2,059,773	14.79	2,795,012	11.27	6.30
ธนาคารประกันภัย	578,545	4.15	1,051,188	4.24	12.69
ที่อยู่อาศัย	624,282	4.48	729,539	2.94	3.17
การบริหารราชการ	415,893	2.99	515,118	2.08	4.37
การบริหาร	1,107,824	7.95	1,460,749	5.89	5.69
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม	13,926,813	100.00	24,805,569	100.00	12.24
รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี(บาท)	22,374	-	39,789	-	12.20

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภูมิที่ 3.4 ผลัดภณฑัฒนรรมจ้งหวดัประจวบคิรีขันธ์ ตามปี 2535ตามปี 2531 จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ.2534-2538

แผนภูมิที่ 3.5 การเปรียบเทียบรายได้ต่อหัวของประชากรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์กับภาค
ปี พ.ศ. 2534 - 2538 .

ระบบอย่างทั่วถึงตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและ อาชีวศึกษา โดยมีสถานบริการการศึกษาทั้งสิ้น 309 แห่ง เป็นโรงเรียนรัฐบาล 279 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 90.58 โรงเรียนเอกชน 30 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9.70 โดยแยกเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา 246 แห่ง ระดับมัธยมศึกษา 51 แห่ง ระดับอาชีวศึกษา 2 แห่ง และเทคโนโลยีราชมงคล 1 แห่ง สำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษานั้นมีกระจายอยู่ทุกตำบล ส่วนการศึกษาระดับมัศึกษานั้นก็มีกระจายอยู่ทุกอำเภอทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

การศึกษานอกระบบจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ยังได้เปิดโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นพื้นฐานระดับ 3,4 และ 5 ขึ้นในทุกอำเภอ ทั้งยังมีโอกาสเปิดสอนวิชาชีพระยะสั้นสำหรับกลุ่มผู้สนใจในบางท้องที่ด้วย ส่วนห้องสมุดสำหรับประชาชนภายในจังหวัดมีทั้งสิ้น 3 แห่ง คือ ห้องสมุดจังหวัดที่อำเภอเมือง ห้องสมุดอำเภอหัวหิน และห้องสมุดอำเภอบางสะพาน

3.2.3.2) การศาสนา

ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัดโบสถ์ มัสยิด สำนักสงฆ์ กระจายทั่วไปในอำเภอต่าง ๆ ซึ่งรวมแล้วมีศาสนสถานกระจายอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ ทั้งหมด 135 หมู่บ้านด้วยกัน โดยแบ่งประชากรนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 94.83 ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 2.14 ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 2.83 ศาสนาอื่น ๆ 0.19 จำนวนวัดทั้งหมด 172 วัด สำนักสงฆ์ 51 สำนัก ที่พักสงฆ์ 57 แห่ง มัสยิด 7 แห่ง โบสถ์คริสต์ศาสนา 9 แห่ง ในจำนวนนี้ วัดศาสนาพุทธมีมากที่สุดที่อำเภอปราณบุรี สำนักสงฆ์มีมากที่สุดที่อำเภอปราณบุรีและอำเภอทับสะแก ที่พักสงฆ์มีมากที่สุดที่อำเภอบางสะพานและอำเภอเมือง มัสยิดมีมากที่สุดที่อำเภอเมือง และโบสถ์คริสต์ศาสนามีจำนวนเท่า ๆ กัน กระจายในอำเภอต่าง ๆ เมื่อพิจารณาแล้ว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ไม่มีความขัดแย้งทางศาสนา

3.2.3.3) บริการสาธารณสุข

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีการบริการสาธารณสุขอยู่ในระดับปานกลาง มีโรงพยาบาลของรัฐทั้งสิ้น 8 แห่ง จัดเป็นโรงพยาบาลทั่วไปขนาด 200 เตียง 2 แห่ง คือ ที่อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ และโรงพยาบาลค่ายที่อำเภอปราณบุรี นอกจากนั้นเป็นโรงพยาบาลระดับชุมชนขนาด 60 เตียง 3 แห่ง คือ ที่อำเภอหัวหิน อำเภอกุยบุรี และอำเภอบางสะพาน นอกจากนี้ก็ยังมีสถานอนามัยให้บริการสาธารณสุขในพื้นที่ชนบท มีทั้งสิ้นประมาณ 63 แห่ง ให้บริการอย่างเพียงพอ ในบางตำบลมีสถานอนามัยมากกว่า 1 แห่ง รับผิดชอบดูแลด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนในจังหวัดทุกคน โดยดำเนินการด้านการรักษาพยาบาล การป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งการฟื้นฟูสมรรถภาพ จังหวัดมีนโยบายดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวง ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 นอกจากนี้ยังได้เร่งดำเนินงานในเรื่องดังนี้ 1. งานบริหารจัดการและการพัฒนาระบบ

บริหารเพื่อสนับสนุนบริการ 2. การจัดให้มีระบบป้องกันอุบัติเหตุ 3. งานอนามัยสิ่งแวดล้อม 4. การป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ 5. การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข 6. โครงการเร่งรัดการพัฒนาสาธารณสุข เพื่อให้ประชาชนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีสุขภาพอนามัยที่ดี สำหรับคลินิกและร้านขายยาแผนปัจจุบัน แผนโบราณนั้นกระจายอยู่เกือบทุกอำเภอ

3.2.4 ลักษณะประชากร

3.2.4.1 ลักษณะประชากรในอดีต

3.2.4.1.1 จำนวนประชากรของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในปี 2535 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีจำนวนประชากร 451,155 คน เป็นชาย 231,451 คน หญิง 219,704 คน มีความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 71 คนต่อตารางกิโลเมตร อาศัยอยู่ในเขตชุมชนเมือง คือเขตเทศบาลและสุขาภิบาล ร้อยละ 36.39 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 63.61 อาศัยอยู่ในเขตชนบท

3.2.4.1.2 จำนวนประชากรรายอำเภอในปี พ.ศ. 2535 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์แบ่งการปกครองเป็น 7 อำเภอ คืออำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ อำเภอหัวหิน อำเภอกุยบุรี อำเภอปราณบุรี อำเภอทับสะแก อำเภอบางสะพาน และอำเภอบางสะพานน้อย อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดคือ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ มีจำนวนประชากรเท่ากับ 83,127 คน คิดเป็นร้อยละ 18.43 ของจังหวัด อันดับที่ 2 คือ อำเภอปราณบุรี มีประชากรจำนวน 103,613 คน อันดับที่ 3 คืออำเภอบางสะพาน มีประชากรจำนวน 64,663 คน และอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอบางสะพานน้อย มีประชากรจำนวน 31,171 คน (ตารางที่ 3.8)

3.2.4.1.3 ความหนาแน่นประชากรของจังหวัด ในปี พ.ศ. 2535 ความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 71 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอที่มีประชากรหนาแน่นมากที่สุด ได้แก่ อำเภอปราณบุรี มีความหนาแน่นเท่ากับ 170 คนต่อตารางกิโลเมตร รองลงมาได้แก่ อำเภอทับสะแก มีความหนาแน่นเท่ากับ 135 คนต่อตารางกิโลเมตร ส่วนอำเภอที่มีความหนาแน่นน้อยที่สุด ได้แก่ อำเภอบางสะพานน้อย มีความหนาแน่นเท่ากับ 44 คนต่อตารางกิโลเมตร (ตารางที่ 3.9)

จากการจัดแบ่งความหนาแน่นประชากรในเขตชุมชนเมือง คือเขตเทศบาลและสุขาภิบาล สามารถจัดแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความหนาแน่นมากที่สุด คือตั้งแต่ 2,000 คนต่อตารางกิโลเมตร ขึ้นไปมี 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนสุขาภิบาลปากน้ำปราณ และสุขาภิบาลกุยบุรี กลุ่มมีความหนาแน่นปานกลาง คือตั้งแต่ 1,000 - 2,000 คนต่อตารางกิโลเมตร มี 4 ชุมชน ได้แก่ ชุมชน

เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ ชุมชนสุขาภิบาลปราณบุรี ชุมชนสุขาภิบาลคลองวาฬ และชุมชนสุขาภิบาลกำเนิดนพคุณ ส่วนชุมชนที่เหลือเป็นกลุ่มที่มีความหนาแน่นต่ำ คือต่ำกว่า 1,000 คนต่อตารางกิโลเมตร

3.2.4.2 ลักษณะประชากรปัจจุบัน

3.2.4.2.1) จำนวนประชากรของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในปี 2539 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีจำนวนประชากร 463,132 คน เป็นชาย 235,417 คน เป็นหญิง 227,715 คน ความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 73 คนต่อตารางกิโลเมตร อาศัยอยู่ในเขตชุมชนเมือง คือเขตเทศบาล และสุขาภิบาล ร้อยละ 37.05 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 62.95 อาศัยอยู่ในเขตชนบท

3.2.4.2.2) จำนวนประชากรรายอำเภอในปี 2539 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ และ 1 กิ่งอำเภอ อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดคือ อำเภอเมือง มีประชากรเท่ากับ 84,312 คน คิดเป็นร้อยละ 18.20 ของจังหวัด อันดับที่ 2 คือ อำเภอหัวหิน มีประชากรเท่ากับ 70,698 คน คิดเป็นร้อยละ 15.27 อันดับที่ 3 คืออำเภอปราณบุรี มีประชากรเท่ากับ 69,549 คน คิดเป็นร้อยละ 15.02 ของจังหวัด และอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด คืออำเภอบางสะพานน้อย มีประชากร เท่ากับ 33,004 คน คิดเป็นร้อยละ 7.13 (ตารางที่ 3.8)

3.2.4.2.3) ความหนาแน่นประชากรของจังหวัดในปี 2539 ความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 73 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอที่มีประชากรหนาแน่นมากที่สุด ได้แก่ อำเภอปราณบุรี มีความหนาแน่นเท่ากับ 114 คนต่อตารางกิโลเมตร รองลงมาได้แก่ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์มีความหนาแน่นเท่ากับ 100 คนต่อตารางกิโลเมตร และอันดับที่ 3 ได้แก่ อำเภอ หัวหิน มีความหนาแน่นเท่ากับ 91 คนต่อตารางกิโลเมตร ส่วนอำเภอที่มีประชากรหนาแน่นน้อยที่สุด ได้แก่ อำเภอบางสะพานน้อย มีความหนาแน่นเท่ากับ 47 คนต่อตารางกิโลเมตร (ตารางที่ 3.9)

จากการจัดแบ่งความหนาแน่นในเขตชุมชนเมืองคือ เขตเทศบาลและสุขาภิบาล สามารถจัดแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีหนาแน่นมากที่สุด คือตั้งแต่ 2,000 คนต่อตารางกิโลเมตรขึ้นไปมี 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนสุขาภิบาลปากน้ำปราณ และชุมชนสุขาภิบาลกุยบุรี กลุ่มที่มีความหนาแน่นปานกลาง คือตั้งแต่ 1,000 - 2,000 คนต่อตารางกิโลเมตร มี 4 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ ชุมชนสุขาภิบาลปราณบุรี ชุมชนสุขาภิบาลคลองวาฬ และชุมชนสุขาภิบาลกำเนิดนพคุณ ส่วนชุมชนที่เหลือเป็นกลุ่มที่มีความหนาแน่นต่ำ คือต่ำกว่า 1,000 คนต่อตารางกิโลเมตร

3.2.4.2.4 การคาดการณ์ประชากรในอนาคต ในช่วง ปี 2535 - 2539 ระยะเวลา 5 ปี มีจำนวนประชากร เพิ่มขึ้น 11,977 คน หรือเพิ่มขึ้น ประมาณ ปีละ 2,395 คน มีอัตราการขยายตัวของประชากร ร้อยละ 0.52 ต่อปี

ดังนั้นในอนาคต 20 ปี ข้างหน้า ปี พ.ศ. 2539 จะมีประชากร ดังในตารางที่ 3.11 และแผนภูมิที่ 3.6

3.3 การจัดลำดับชุมชนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ ประชากรและบริการสังคม สามารถจัดลำดับชุมชนในปัจจุบันของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการให้ค่าคะแนนดังต่อไปนี้คือ

1.) ชุมชนศูนย์กลางลำดับที่ 1 มี 2 แห่ง คือ เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์และเทศบาลตำบลหัวหิน

2.) ชุมชนศูนย์กลางลำดับที่ 2 มี 2 แห่ง คือ สุขาภิบาลปราณบุรี และสุขาภิบาลทับสะแก

3.) ชุมชนศูนย์กลางลำดับที่ 3 มี 4 แห่ง คือ สุขาภิบาลกุยบุรี สุขาภิบาลกำเนิดนพคุณ สุขาภิบาลบางสะพานน้อย และสุขาภิบาลไร่ใหม่

4.) ชุมชนศูนย์กลางลำดับที่ 4 มี 6 แห่ง คือ สุขาภิบาลไร่เก่า สุขาภิบาลปากน้ำปราณ สุขาภิบาลบ้านกรูด สุขาภิบาลร้อนทอง สุขาภิบาลคลองวาฬ และสุขาภิบาลหนองพลับ

จะเห็นว่า เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนในพื้นที่ของจังหวัด จะพบว่า เทศบาลตำบลหัวหินทำหน้าที่ศูนย์กลางการบริการที่สำคัญทางตอนบนของจังหวัด และมีเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์เป็นชุมชนศูนย์กลาง และที่สุขาภิบาลทับสะแกเป็นศูนย์กลางตอนใต้ของจังหวัด ตอนกลาง และตอนใต้ของจังหวัด (ดูตารางที่ 3.10 และแผนที่ 3.7 ประกอบ)

3.4 ประวัติความเป็นมาของอำเภอบางสะพาน

ชุมชนบางสะพาน เป็นชุมชนดั้งเดิม มีมาแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน มีประวัติดังนี้

- สมัยกรุงศรีอยุธยา มีชื่อว่า เมืองบางสะพาน
- สมัยกรุงธนบุรี มีชื่อว่า เมืองกำเนิดนพคุณ ถูกข้าศึกโจมตีแตกแล้วเอาไฟเผาทำลายเสียหายกลายเป็นเมืองร้าง
- สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

รัชกาลที่ 3 โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งตำบลบางสะพานเป็นเมืองชื่อว่า เมืองกำเนิดนพคุณ

ตารางที่ 3.8 แสดงจำนวนประชากร ความหนาแน่นของประชากรรายอำเภอในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2535 และพ.ศ. 2539

ลำดับ	อำเภอ / กิ่งอำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ปี พ.ศ. 2535		ปี พ.ศ. 2539		อัตราการเจริญเติบโต ต่อปี
			จำนวนประชากร (คน)	ความหนาแน่น (คนต่อตร.กม.)	จำนวนประชากร (คน)	ความหนาแน่น (คนต่อตร.กม.)	
1	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	6,357.62	451,155	71	463,132	73	0.52
	เมืองประจวบคีรีขันธ์	846.51	83,127	98	84,312	100	0.28
	- ในเขตเทศบาล	16.51	19,008	1,151	17,942	1,087	-1.19
	- นอกเขตเทศบาล	830	64,119	77	66,370	80	0.68
2	กุยบุรี	750	49,244	66	41,723	56	-3.6
3	ทับสะแก	413.65	55,728	135	54,158	131	-0.58
4	บางสะพาน	815.68	64,669	79	65,789	85	0.34
5	บางสะพานน้อย	702	31,171	44	33,004	47	1.11
6	ปราณบุรี	609.2	103,613	170	69,549	114 *	
7	หัวหิน	777	63,603	82	70,698	91	2
	- ในเขตเทศบาล	72	34,981	486	40,179	558	2.59
	- นอกเขตเทศบาล	705	28,622	41	30,519	43	1.24
8	กิ่งอำเภอสามร้อยยอด	701.5	-	-	43,899	63 **	

ที่มา : สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง

หมายเหตุ * แยกจัดตั้งกิ่งอำเภอสามร้อยยอด ปี พ.ศ. 2538

**

ตารางที่ 3.9 แสดงจำนวนประชากรและความหนาแน่นในชุมชนเมืองต่าง ๆ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2535 และ พ.ศ. 2539

ลำดับที่	ชุมชน	อำเภอ	ปี พ.ศ. 2535			ปี พ.ศ. 2539		อัตราการเจริญเติบโตต่อปี
			พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร	ความหนาแน่น	ประชากร	ความหนาแน่น	
1	เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์	เมืองประจวบคีรีขันธ์	14	19,008	1,358	17,942	1,282	-1.19
2	เทศบาลตำบลหัวหิน	หัวหิน	72	34,981	486	40,179	558	2.59
3	สุขาภิบาลปราณบุรี	ปราณบุรี	12.5	22,926	1,834	23,613	1,889	0.58
4	สุขาภิบาลปากน้ำปราณ	ปราณบุรี	4	9,975	2,494	10,047	2,512	0.14
5	สุขาภิบาลทับสะแก	ทับสะแก	13.1	11,754	897	9,374	716	-5.08
6	สุขาภิบาลคลองวาฬ	เมืองประจวบคีรีขันธ์	3	5,587	1,862	5,920	1,973	1.13
7	สุขาภิบาลกุยบุรี	กุยบุรี	5.69	11,447	2,012	11,575	2,034	0.22
8	สุขาภิบาลกำเนิดนพคุณ	บางสะพาน	2.8	3,599	1,285	3,800	1,357	1.06
9	สุขาภิบาลไร่ใหม่	กุยบุรี	21.5	11,324	527	11,405	530	0.14
10	สุขาภิบาลไร่เก่า	ปราณบุรี	15.5	13,162	849	13,302	858	0.21
11	สุขาภิบาลบ้านกรูด	บางสะพาน	10.55	6,168	585	6,100	581	-0.22
12	สุขาภิบาลบางสะพานน้อย	บางสะพานน้อย	10.5	4,586	437	4,876	461	1.19
13	สุขาภิบาลร่อนทอง	บางสะพาน	39	6,400	164	6,553	168	0.47
14	สุขาภิบาลหนองพลับ	หัวหิน	12.1	3,275	271	2,988	247	-1.92
15	สุขาภิบาลชุมชนกม. 5	เมืองประจวบคีรีขันธ์	13.51	-	-	3,900	289	*

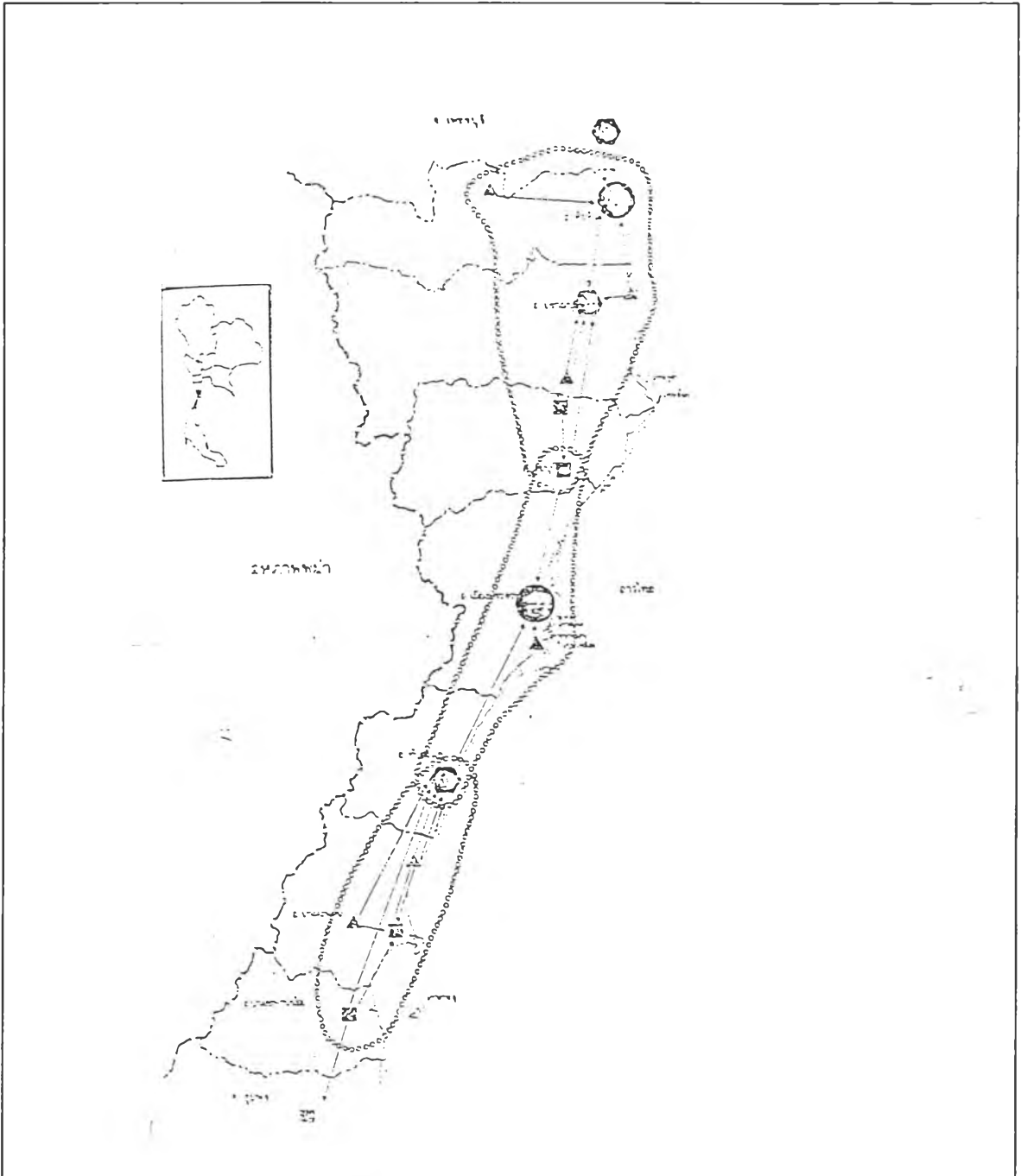
ที่มา : กองราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง

หมายเหตุ * จัดตั้งสุขาภิบาลชุมชนกม. 5 ปี พ.ศ. 2536

ตารางที่ 3.10 แสดงลำดับความสำคัญของชุมชน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2532

ชุมชน	อำเภอ	คะแนนลำดับความสำคัญ
ชุมชนศูนย์กลางลำดับที่ 1		
ทม.ประจวบคีรีขันธ์	อำเภอเมือง	60.843
ทต.หัวหิน	อำเภอหัวหิน	58.292
ชุมชนศูนย์กลางลำดับที่ 2		
ส.ปราณบุรี	อำเภอปราณบุรี	28.118
ส.ทับสะแก	อำเภอทับสะแก	20.870
ชุมชนศูนย์กลางลำดับที่ 3		
ส. กุยบุรี	อำเภอกุยบุรี	16.258
<u>ส. กำเนิดนพคุณ</u>	<u>อำเภอบางสะพาน</u>	<u>12.892</u>
ส.บางสะพานน้อย	อำเภอบางสะพานน้อย	11.552
ส.ไร่ใหม่	อำเภอกุยบุรี	9.726
ชุมชนศูนย์กลางลำดับที่ 4		
ส.ไร่เก่า	อำเภอปราณบุรี	7.043
ส. ปากน้ำปราณ	อำเภอปราณบุรี	4.948
<u>ส. บ้านกรูด</u>	<u>อำเภอบางสะพาน</u>	<u>4.450</u>
<u>ส.ร้อนทอง</u>	<u>อำเภอบางสะพาน</u>	<u>3.830</u>
ส.คลองวาฬ	อำเภอเมือง	2.390
ส.หนองพลับ	อำเภอหัวหิน	1.000

ที่มา : ผังโครงสร้างจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กรมการผังเมือง

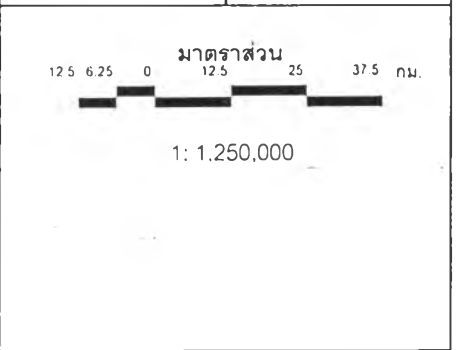
การวางแผนการใช้ที่ดินชุมชนเมืองเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แสดง : ลำดับความสำคัญของชุมชนเมือง ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี2534

แผนที่ 3.7

- สัญลักษณ์**
- ศูนย์กลางชุมชนลำดับที่ 1
 - ศูนย์กลางชุมชนลำดับที่ 2
 - ศูนย์กลางชุมชนลำดับที่ 3
 - ศูนย์กลางชุมชนลำดับที่ 4
 - ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนภายในจังหวัดทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - กลุ่มชุมชนที่มีความสัมพันธ์สูง
- ที่มา : กรมการผังเมือง

รัชกาลที่ 4 โปรดเกล้า ฯ ให้ยกเป็นแขวงอำเภอขึ้นกับเมืองประจวบคีรีขันธ์

รัชกาลที่ 5 ทางราชการได้จัดระบบการปกครองเป็นมณฑลเทศาภิบาลพ.ศ. 2439 ได้โปรดเกล้า ฯ ให้ยุบเมืองกำเนิดนพคุณเป็นอำเภอ เรียกว่า อำเภอเมืองกำเนิดนพคุณขึ้นกับเมืองชุมพร และใน พ.ศ. 2449 ได้โปรดเกล้า ฯ ให้แยกอำเภอปราณบุรี อำเภอประจวบคีรีขันธ์ จากจังหวัดเพชรบุรี กับอำเภอเมืองกำเนิดนพคุณ จากเมืองชุมพร รวม 3 อำเภอมาตั้งเป็นเมืองขึ้นใหม่ อีก ให้นามว่า เมืองปราณบุรี

รัชกาลที่ 6 พ.ศ. 2459 โปรดเกล้า ฯ ให้เปลี่ยนนามเมืองปราณบุรีเป็นเมืองประจวบคีรีขันธ์ ให้ตัดชื่ออำเภอเมืองกำเนิดนพคุณออกคงเรียกว่า อำเภอกำเนิดนพคุณ และใน พ.ศ. 2460 โปรดเกล้า ฯ ให้เปลี่ยนนามอำเภอกำเนิดนพคุณภายหลังต่อมาเปลี่ยนเป็นตำบล เรียกว่า ตำบลกำเนิดนพคุณขึ้นกับอำเภอบางสะพาน

3.5 ลักษณะโดยทั่วไปของอำเภอบางสะพาน

3.5.1 ลักษณะทางกายภาพ

3.5.1.1) ที่ตั้งและเขตการปกครอง (แผนที่ 3.8)

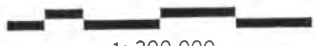
อำเภอบางสะพานตั้งอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีระยะทางห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 89 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (เพชรเกษม) ประมาณ 367 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 743 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 7 ตำบล 67 หมู่บ้าน คือ 1. ตำบลกำเนิดนพคุณ จำนวน 8 หมู่บ้าน 2. ตำบลแม่รำพึง จำนวน 7 หมู่บ้าน 3. ตำบลพงศ์ประศาสน์ จำนวน 10 หมู่บ้าน 4. ตำบลร่อนทอง จำนวน 11 หมู่บ้าน 5. ตำบลชัยเกษม จำนวน 12 หมู่บ้าน 6. ตำบลทองมงคล จำนวน 8 หมู่บ้าน 7. ตำบลธงชัย จำนวน 11 หมู่บ้าน และ สุขาภิบาล 3 แห่ง คือ สุขาภิบาลกำเนิดนพคุณ สุขาภิบาลร่อนทอง และสุขาภิบาลบ้านกรูด มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้คือ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอทับสะแก
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอบางสะพานน้อย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเขตกเขาตะนาวศรี

การวางแผนการใช้ที่ดินชุมชนเมืองเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แสดง ที่ตั้งและเขตการปกครอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แผนที่ 3.8

<p>สัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> ที่ตั้งสุขาภิบาล เส้นแบ่งเขตอำเภอ เส้นแบ่งเขตตำบล 	<ul style="list-style-type: none"> เส้นพรมแดนประเทศ ถนน ทางรถไฟ 	<p style="text-align: center;">มาตราส่วน</p> <p style="text-align: center;">3 15 0 3 9 12 กม</p> <p style="text-align: center;">1: 300,000</p>
<p>ที่มา : จากการศึกษา</p>		

3.5.1.2) ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอบางสะพานด้านตะวันออกติดทะเล ด้านตะวันตกเป็นแนวเขาที่ลาดชัน ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าไม้ ลักษณะดินเป็นดินปนทราย เหมาะแก่การปลูกพืชไร่ อีกทั้งมีลำน้ำเป็นคลองสายสั้น ๆ ที่เกิดจากเทือกเขาตะนาวศรี ไหลลงสู่อ่าวไทย พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอบางสะพานเป็นที่ราบ บางตอนเป็นภูเขาเตี้ย ๆ ซึ่งเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติและวนอุทยาน ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติป่ากลางอ่าว ป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองแม่รำพึง ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาสี่เสียด และวนอุทยานป่ากลางอ่าว สภาพป่าโดยทั่วไป ถูกบุกรุกทำลายและเข้าถือครองทำประโยชน์

แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ ลำคลองบางสะพาน ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาตะนาวศรีไหลผ่านตำบลร่อนทอง ตำบลกำเนิดนพคุณ ตำบลพงศ์ประศาสน์ ตำบลแม่รำพึง และลงสู่อ่าวไทย นอกจากนี้ยังมีคลองกรูด คลองแม่รำพึง และคลองวังกระจองไหลผ่านพื้นที่ การตั้งถิ่นฐานมีการพัฒนาเป็นแนวยาวตามเส้นทางคมนาคม และกระจุกตัวหนาแน่นบริเวณฝั่งทะเล และบริเวณชุมชนสุขาภิบาลกำเนิดนพคุณ สุขาภิบาลร่อนทอง และสุขาภิบาลบ้านกรูด

3.5.1.3) ลักษณะภูมิอากาศ

ภูมิอากาศในอำเภอบางสะพานจัดอยู่ในเขตฝนเป็นระยะเวลาประมาณ 7 เดือน โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่มีอุณหภูมิสูงเกือบตลอดปี แบ่งเป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน	เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคม - เมษายน
ฤดูฝน	เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - พฤศจิกายน
ฤดูหนาว	เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม - กุมภาพันธ์

3.5.1.4) การคมนาคมขนส่ง (แผนที่ 3.9)

อำเภอบางสะพาน มีการจราจรทั้งทางรถยนต์และทางรถไฟ มีถนนทางหลวงแผ่นดิน 4 สาย

- ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 4 (เพชรเกษม) เป็นเส้นทางเชื่อมการคมนาคมระหว่างอำเภอและจังหวัด

- ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 3169 เริ่มจากแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ผ่านเขตเมืองบางสะพาน ไปสิ้นสุดที่บ้านชายทะเล ระยะทาง 14.224 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3374 แยกจากทางหลวงจังหวัด 3169 จากบางสะพาน - หนองหัดไธ ระยะทาง 26.711 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3459 แยกจากทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 4 - ปากคลองบ้านกรูด ระยะทาง 11.449 กิโลเมตร

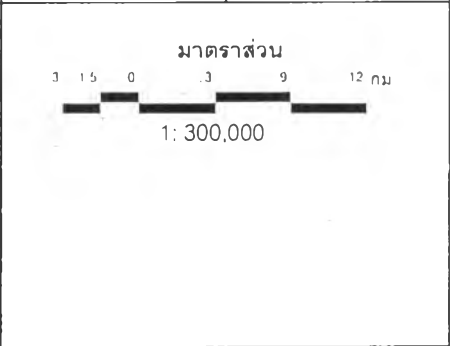
การวางแผนการใช้ที่ดินชุมชนเมืองเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แสดง : เส้นทางคมนาคมขนส่งทางบก อ.บางสะพาน จ. ประจวบคีรีขันธ์

แผนที่ 3.9

- สัญลักษณ์
- เส้นแบ่งเขตตำบล
 - เส้นพรมแดนประเทศ
 - ทางหลวงแผ่นดิน
 - เส้นทางรถไฟ
- ที่มา : กรมการผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

3.5.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ทำสวน ทำไร่ ทำสวนมะพร้าว ทุเรียน ยางพารา นอกจากนั้นก็ประกอบอาชีพ ค้าขาย รับจ้าง และเลี้ยงสัตว์ รายได้เฉลี่ย 25,000 บาท/หัว/ปี

ในด้านราคาที่ดิน จากข้อมูลการประเมินราคาที่ดินของสำนักประเมินราคาทรัพย์สิน กรมที่ดิน ในพื้นที่อำเภอบางสะพานจะพบว่า ราคาที่ดินในบริเวณริมถนนสายต่าง ๆ มีราคาสูงกว่าพื้นที่อื่น ๆ และในพื้นที่ที่เป็นสุขาภิบาลมีราคาที่ดินสูงกว่าพื้นที่นอกเขตสุขาภิบาล และพื้นที่ที่อยู่ห่างจากชุมชนเมืองมากยิ่งมีราคาต่ำลง

จากราคาประเมินปี 2539 (ตารางที่ 3. 11) จะพบว่าในพื้นที่อำเภอบางสะพานบริเวณที่มีราคาที่ดินสูงสุด คือ พื้นที่บริเวณ ถนนสุขาภิบาล และถนนบางสะพาน ซึ่งอยู่ในชุมชนเมืองกำเนิดนพคุณ บริเวณถนนเลียบริมทะเล ซึ่งอยู่ในชุมชนเมืองบ้านกรูด โดยมีราคาสูงกว่า 2,000 บาทต่อตารางวา รองลงมาคือบริเวณถนนเพชรเกษม - บางสะพาน ,ถนนฝ้ายท่า - หอนงหัดไท , ถนนโรงเรียนมัธยมกำเนิดนพคุณ และถนนเลียบทางรถไฟ (อยู่ในชุมชนเมืองกำเนิดนพคุณ) บริเวณถนนชายทะเลหนองมวงคล - บ้านกรูด (อยู่ในชุมชนเมืองบ้านกรูด) ถนนเพชรเกษม (อยู่ในชุมชนเมืองร้อนทอง) ถนนเลียบทะเล ถนนเพชรเกษม ถนนบ้านกรูด - โคกตาหอม ,ถนนเพชรเกษม - บางสะพาน , ถนนที่ว่าการอำเภอ และถนนชายทะเล - บ้านช่องช้าง นอกเขตสุขาภิบาล โดยมีราคาระหว่าง 1,000 - 2,000 บาทต่อตารางวา นอกจากนั้นราคาที่ดินต่ำกว่า 1,000 บาทต่อตารางวา ดังแสดงในตารางที่ 3.11 ซึ่งราคาที่ดินดังกล่าวแม้ว่าจะต่ำกว่าราคาซื้อขายจริงอยู่มาก แต่ก็สามารถทำให้เห็นภาพราคาที่ดินในพื้นที่ได้อย่างกว้าง ๆ ได้

สำหรับการซื้อขายที่ดินในบริเวณต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาแตกต่างกันออกไป แต่ส่วนใหญ่เป็นการจัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย โดยเฉพาะพื้นที่ต่อเนื่องเขตสุขาภิบาลกำเนิดนพคุณ ช่วงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข (ทางไปอำเภอบาลสะพานน้อย) และทางไปบ้านชายทะเล

พื้นที่ในเขตชุมชนเมืองร้อนทอง มีการพัฒนาด้านการค้าและบริการเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากชุมชนอยู่ติดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (เพชรเกษม) จึงมีร้านอาหาร และมีน้ำมัน ขนาดใหญ่ ไว้บริการลูกค้าที่ใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (เพชรเกษม)

ในด้านรายได้ จากการศึกษารายได้ท้องถิ่นในชุมชนเมือง ปี พ.ศ 2535 - 2539 ซึ่งรายได้ท้องถิ่นจัดเก็บโดยสุขาภิบาล เป็นรายได้จากการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย ภาษีการค้า ภาษีสุรา ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ภาษีสรรพสามิต อกรฆ่าสัตว์ ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ พบว่า ชุมชนเมืองกำเนิดนพคุณ มีรายได้สูงสุด เนื่องจากเป็นชุมชนเมืองที่มีการประกอบการอยู่มาก โดยในปี พ.ศ. 2539 มีรายได้ 6,670,805.20 บาท รองลงมาคือชุมชนเมืองบ้านกรูด มีรายได้ 6,004,265.75 บาท และชุมชนเมืองบ้านกรูด มีรายได้ 4,099,890.47 บาท ตามลำดับ (รายละเอียดใน บทที่ 4)

ตารางที่ 3.11 แสดงราคาที่ดินในชุมชนเมือง อำเภอบางสะพาน ปี 2539

ลำดับที่	บริเวณที่ดิน	ราคา (บาทต่อตารางวา)	ลำดับที่	บริเวณที่ดิน	ราคา (บาทต่อตารางวา)
สุขาภิบาลกำเนินคพคุณ					
1	ถนนสุขาภิบาล	3,750	5	ถนนบ้านกรูด -หนองมวงคล	375
2	ถนนบางสะพาน	2,500	6	ถนนร พ ข บางสะพาน - บ้านกรูด	250
3	ถนนเพชรเกษม - บางสะพาน	2,000	7	ถนนดอนแหลมใหญ่ - ปากคลอง	300
4	ถนนฝ้ายท่า - หนองหัดไทย	1,500	8	ติดซอย	125
5	ถนนโรงเรียนมัธยมคพคุณ	1,500	9	นอกเหนือ	300
6	ถนนเลียบบางรถไฟ	1,500			
7	ถนนระหาร - ร พ ข	500			
8	ถนนคลองกรุง - ร พ ข	500			
9	ถนน ร.พ.ช. ท่าล่อ) บางสะพาน - บ้านกรูด)	500			
10	ถนนโรงเลื่อย - ร.พ.ว	200			
11	ติดซอย	125			
12	นอกเหนือ	50			
สุขาภิบาลร้อนทอง					
1	ถนนเพชรเกษม	1,500			
2	ถนนเพชรเกษม - บางสะพาน	500			
3	ถนนป่าร้อน - วังน้ำเขียว ถนนคลองลอย	150			
4	ถนนลายหุงมะพร้าว บึงมีกหนาม ดอนลง่าวังยาว	150			
5	ถนนหุงเชือก - หุงกระถิน	125			
6	ติดซอย	50			
7	นอกเหนือ	25			
สุขาภิบาลบ้านกรูด					
1	ถนนเลียบบทะเล	2,500			
2	ถนนชายหาดหนองมวงคล - บ้านกรูด	2,000			
3	ถนนเพชรเกษม - บ้านกรูด	500 - 1,000			
4	ถนน ร พ ข.บ้านกรูด - โคกตานอม	500			

ที่มา : สำนักงานกลางประเมินราคาทรัพย์สิน กรมที่ดิน

3.5.3 ลักษณะทางสังคม

3.5.3.1 การศึกษาและศาสนา

1.) การศึกษา

อำเภอบางสะพาน มีโรงเรียนทั้งหมด 46 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนกรมสามัญศึกษาจำนวน 3 แห่ง โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จำนวน 41 แห่ง โรงเรียนราษฎร์ จำนวน 1 แห่ง และ โรงเรียนการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 แห่ง

2.) ศาสนา

มีวัดในศาสนาพุทธ จำนวน 27 แห่ง ศาลเจ้า จำนวน 1 แห่ง โบสถ์ในศาสนาคริสต์ จำนวน 1 แห่ง มัสยิดในศาสนาอิสลามจำนวน 1 แห่ง

3.5.3.2 การบริการสาธารณสุข

อำเภอบางสะพานมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริการสาธารณสุข ดังนี้ คือ โรงพยาบาลประจำอำเภอ จำนวน 1 แห่ง สถานีอนามัย จำนวน 12 แห่ง และสถานื่บริการสาธารณสุขชุมชนบ้านคลองลอย จำนวน 1 แห่ง

3.5.3.3 ด้านความมั่นคงภายในและการรักษาความสงบเรียบร้อย

อำเภอบางสะพานมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ทางด้านความมั่นคงและรักษาความสงบเรียบร้อยดังนี้ คือ สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางสะพาน จำนวน 1 แห่ง สถานีตำรวจภูธรตำบลธงชัย จำนวน 1 แห่ง กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 147จำนวน 1 แห่ง ชุดปฏิบัติการหมู่บ้านชายแดนไทย - พม่า จำนวน 4 แห่ง (บ้านคลองลอย บ้านวังน้ำเขียว บ้านมรสวบ บ้านธรรมรัตน์)

3.5.4 ลักษณะประชากร

3.4.5.1 โครงสร้างประชากร

1.) ประชากรปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. 2539 จำนวนประชากรในอำเภอบางสะพาน มีทั้งสิ้น 65,789 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ในอัตราส่วน 102 : 100 หรือ เป็นเพศชาย จำนวน 33,349 คน เพศหญิง จำนวน 32,440 คน

โดยแยกเป็นประชากรเมืองและประชากรชนบท ดังนี้คือ

ประชากรเมือง คือ จำนวนประชากรภายในชุมชนเมือง 3 ชุมชน คือ ประชากรชุมชนเมืองกำเนิดนพคุณ จำนวน 3,908 คน ประชากรชุมชนเมืองร้อนทอง จำนวน 6,855 คน และประชากรชุมชน

เมืองบ้านกรูด จำนวน 7,012 คน รวมเป็นประชากรเมืองจำนวน 17,775 คน ที่เหลือเป็นประชากรนอกเมือง จำนวน 48,014 คน คิดเป็นอัตราส่วน ประชากรเมือง : ประชากรชนบท เท่ากับ 37 : 63

2.) การขยายตัวของประชากรในอดีต (ตารางที่ 3. 12 และแผนภูมิที่ 3. 6)

สถิติประชากรตั้งแต่ปี 2528 - 2539 ระยะเวลา 12 มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น 5,426 คน หรือเพิ่มขึ้น ประมาณ ปีละ 452 คน มีอัตราการขยายตัวของประชากรประมาณร้อยละ 0.68 ต่อปี

- ในช่วงปี พ.ศ. 2528 - 2531 มีอัตราการขยายตัวของประชากรประมาณร้อยละ 0.85 ต่อปี

- ในช่วงปี พ.ศ. 2532 - 2535 มีอัตราการขยายตัวของประชากรประมาณร้อยละ 0.56 ต่อปี

- ในช่วงปี พ.ศ. 2536 - 2539 มีอัตราการขยายตัวของประชากรประมาณร้อยละ 0.62 ต่อปี

อัตราการเพิ่มโดยธรรมชาติ

องค์ประกอบอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของประชากร ได้แก่ การเกิด และการตาย สำหรับในอำเภอบางสะพาน จากตารางที่ 3. 13 และแผนภูมิที่ 3.7 ซึ่งแสดงอัตราอัตราการเกิด และอัตราการตายของประชากรในอำเภอบางสะพาน จะเห็นว่า อัตราการเกิดไม่สูงมากนัก และอัตราการตายค่อนข้างต่ำ ทำให้อัตราการเพิ่มโดยธรรมชาติไม่สูงไปด้วย

อัตราการอพยพย้ายถิ่น ปัจจัยอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของประชากร ได้แก่ การย้ายถิ่น ในเขตอำเภอบางสะพานอัตราการย้ายเข้าจะสูงกว่าอัตราการย้ายออก ทำให้อัตราการย้ายถิ่นสุทธิเป็นบวก โดยเฉพาะ ตั้งแต่ ปี 2535 เป็นต้นมา

3.) การคาดการณ์ประชากรในอนาคต

ในเขตอำเภอบางสะพาน จากการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร ในอดีตพบว่า การขยายตัวของประชากรในเขตอำเภอบางสะพานเป็นผลมาจากการย้ายถิ่นโดยเฉพาะในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ที่เริ่มมีโครงการอุตสาหกรรมเหล็ก และการก่อสร้างท่าเทียบเรือพาณิชย์ ทำให้ชุมชนเมืองมีการเติบโต อย่างรวดเร็วต่อเนื่องประกอบกับการศึกษาของการนิคมอุตสาหกรรมที่จะใช้พื้นที่ต่อเนื่องกับโครงการอุตสาหกรรมเหล็ก จัดเป็นนิคมอุตสาหกรรมหนัก เพื่อรองรับโครงการอุตสาหกรรมเหล็ก ทำเป็นอุตสาหกรรมเหล็กครบวงจร ประกอบกับในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ได้กำหนดให้พื้นที่ในอำเภอบางสะพาน เป็นแหล่งผลิตอุตสาหกรรมหนัก (ตามที่ได้กล่าวไว้ในบทนำ) จึงทำให้มีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็ว และมีจำนวนมาก ดังนั้นอัตราการขยายตัวของประชากร ในเขตอำเภอบางสะพาน จึงน่าจะมีอัตราที่น่าสนใจดังนี้

ในช่วงปี 2535 - 2539 ระยะเวลา 5 ปี จำนวนประชากร เพิ่มขึ้น 1,120 คน หรือเพิ่มขึ้น ประมาณ ปีละ 224 คน มีอัตราการขยายตัวของประชากรร้อยละ 0.34 ต่อปี

ดังนั้นในอนาคต 20 ปี ข้างหน้า ปี 2559 จะมีจำนวนประชากรดังในตารางที่ 3.14 และแผนภูมิที่ 3.8

3.6 การพัฒนาอุตสาหกรรมในอำเภอบางสะพาน

ตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2512 ได้กำหนดความหมายของคำว่า "โรงงาน" หมายถึงอาคารสถานที่หรือยานพาหนะที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมตั้งแต่ 2 แรงม้าขึ้นไป หรือคนงานตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป หรือใช้เครื่องจักรหรือไม่ก็ตาม เพื่อใช้สำหรับทำ ผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพ หรือทำลาย สิ่งใด ๆ ทั้งนี้ตามประเภทหรือชนิดของโรงงานในท้ายกฎกระทรวง

3.6.1 ประเภทและการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางสะพาน

ในอำเภอบางสะพานสามารถแบ่งโรงงานอุตสาหกรรมได้อย่างเด่นชัด คือแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1.) อุตสาหกรรมหนัก
2.) อุตสาหกรรมภายในชุมชน

อุตสาหกรรมหนัก มีพื้นที่แยกออกอย่างเด่นชัดจากชุมชนเมืองตามที่ได้กล่าวในบทนำว่าในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 และ ฉบับที่ 8 ได้กำหนดให้พื้นที่อำเภอบางสะพานเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมหนัก และมีพื้นที่ติดกับอ่าวไทยที่มีร่องน้ำลึกสามารถสร้างเป็นท่าเรือขนถ่ายสินค้าได้เป็นการช่วยแบ่งเบาจากการขนถ่ายสินค้าที่แหลมฉบังได้และระยะทางก็สั้นกว่า

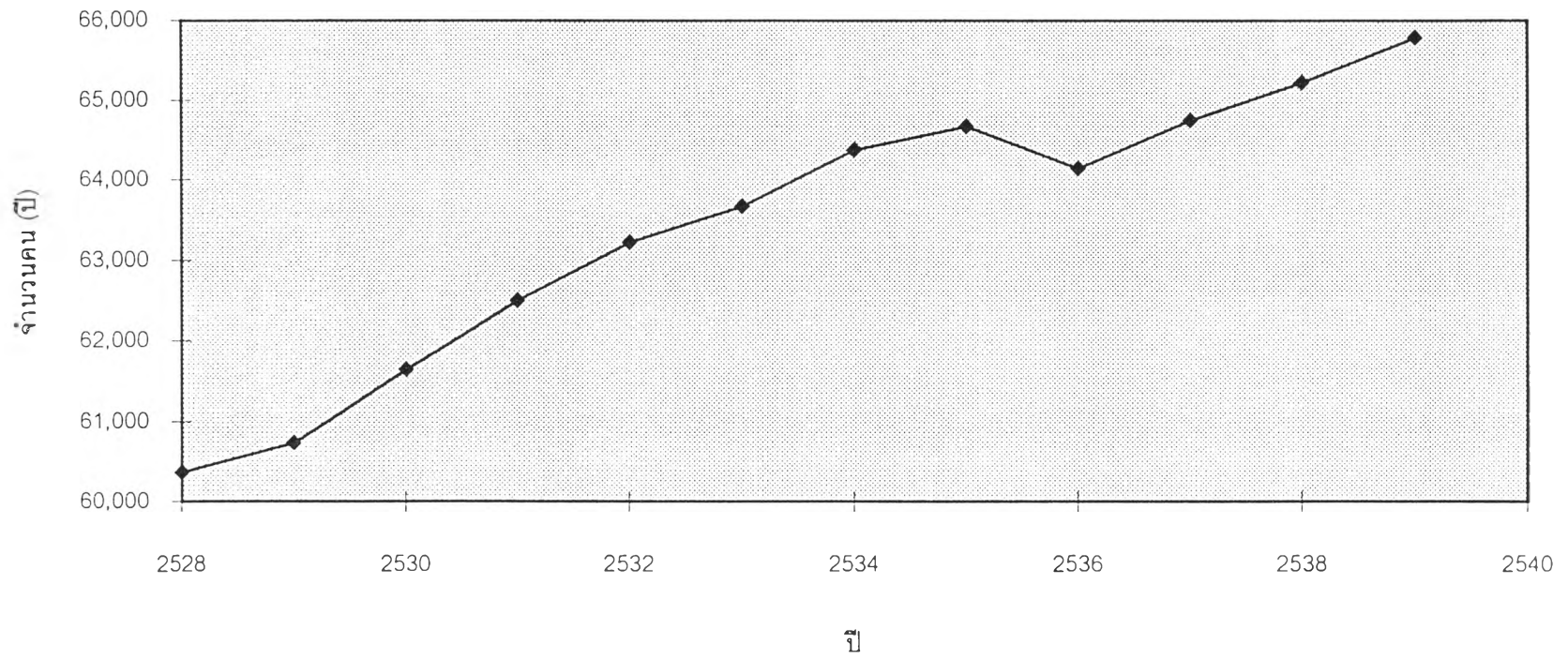
ที่ตั้งของอุตสาหกรรมหนักในระยะที่ 2 นี้มีพื้นที่ประมาณ 8,000 ไร่ ซึ่งอยู่ห่างจากชุมชนเมืองกำเนิดนพคุณประมาณ 2 กิโลเมตร บริเวณรอบพื้นที่อุตสาหกรรมหนักจะเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งโดยธรรมชาติจะช่วยดูดซับสารพิษที่อาจจะได้รับจากโรงงานอุตสาหกรรม และนอกจากนี้ยังมีเครื่องวัดสภาพทางอากาศ อยู่ 3 จุด คือบริเวณเขาสี่เสียด ท่าเรือน้ำลึก และบริเวณทางใกล้ทางแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (เพชรเกษม) ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3456 โดยมีเจ้าหน้าที่ Mobile คอยตรวจสอบ

เมื่อเต็มโครงการจะมีพื้นที่ ประมาณ 20,000 ไร่ ตามการเสนอของสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ให้จัดตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมเพื่อเชื่อมโยงกับประเทศเวียดนาม

ตารางที่ 3.12 แสดงจำนวนประชากรในอำเภอบางสะพาน 3 ช่วง และอัตราการขยายตัว

ปีพ.ศ.	อำเภอบางสะพาน	
	จำนวนประชากร (คน)	อัตราการขยายตัวร้อยละ ต่อปี
2528	60,363	0.85
2529	60,729	
2530	61,639	
2531	62,496	
2532	63,219	0.56
2533	63,668	
2534	64,377	
2535	64,669	
2536	64,146	0.62
2537	64,748	
2538	65,225	
2539	65,789	

แผนภูมิที่ 3.6 แสดงจำนวนประชากรในอำเภอบางสะพาน
ระหว่างปี 2528 - 2539

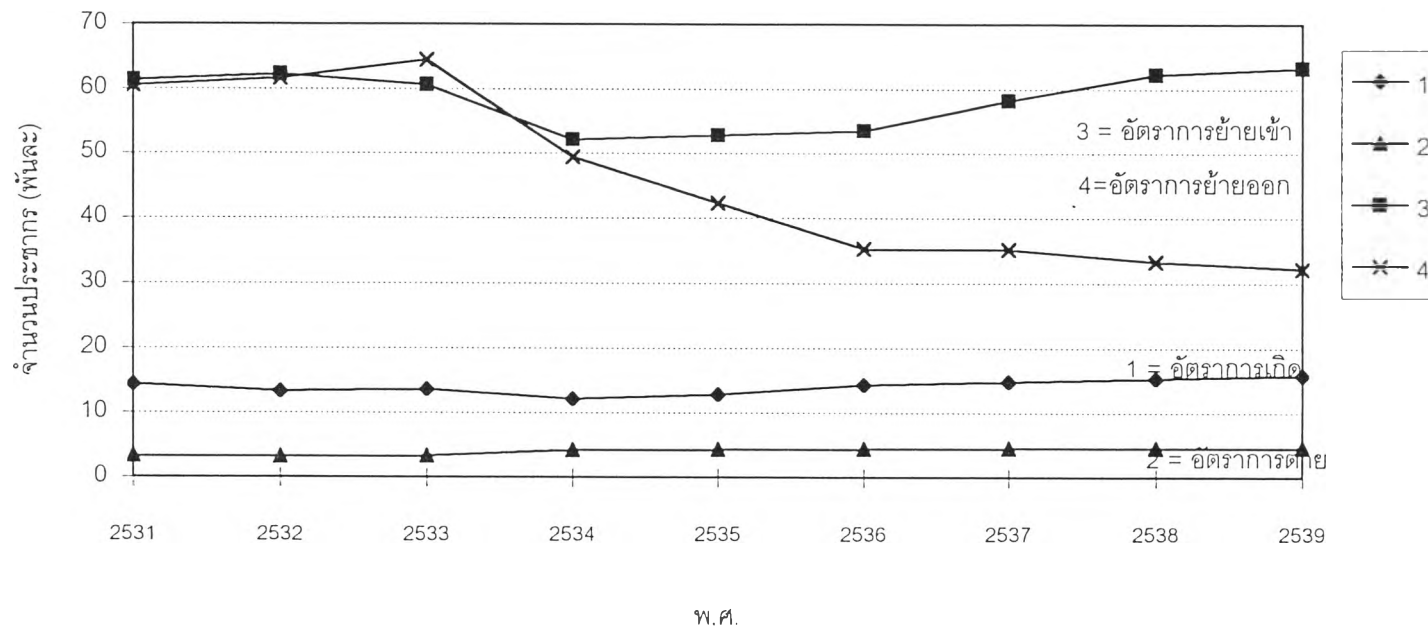

ตารางที่ 3.13 แสดงอัตราการเกิด การตาย และการย้ายถิ่นของประชากร ในอำเภอบางสะพาน
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี พ.ศ. 2531 - 2539

พ.ศ.	อำเภอบางสะพาน					
	อัตราการเกิด (พันละ)	อัตราการตาย (พันละ)	อัตราการเพิ่ม โดยธรรมชาติ	อัตราการย้ายเข้า (พันละ)	อัตราการย้ายออก (พันละ)	อัตราการย้ายถิ่น สุทธิ
2531	14.41	3.33	11.08	61.28	60.47	0.81
2532	13.27	3.18	10.09	62.21	61.66	0.55
2533	13.55	3.27	10.28	60.66	64.41	-3.75
2534	12.05	4.16	7.89	52.16	49.43	2.73
2535	12.8	4.26	8.54	52.85	42.35	10.5
2536	14.27	4.36	9.91	53.53	35.27	18.26
2537	14.76	4.53	10.23	58.19	35.12	23.07
2538	15.28	4.51	10.77	62.23	33.28	28.95
2539	15.81	4.63	11.18	63.18	32.15	31.03

ที่มา : สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

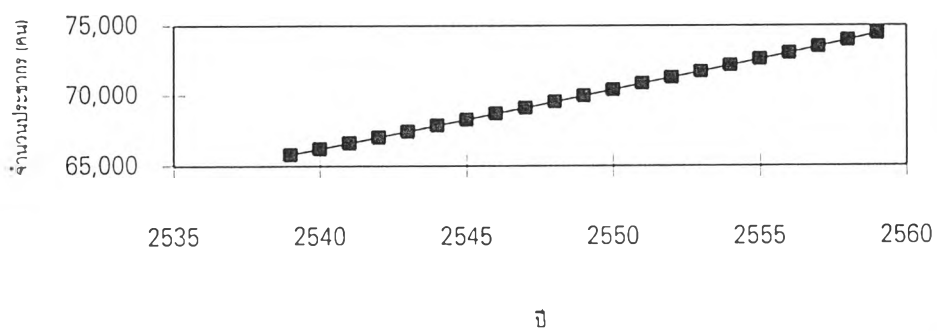
แผนภูมิที่ 3.7 อัตราการเกิด การตาย การย้ายเข้า และการย้ายออกของประชากร ในอำเภอบางสะพาน จ.
ประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ.2531-2539

ตารางที่ 3.14 แสดงการคาดการณ์จำนวนประชากร ในอนาคต ในเขตอำเภอบางสะพาน
ระหว่างปี พ.ศ. 2540 - 2559

ปีพ.ศ	จำนวนประชากร (คน)
2539	65,789
2540	66,197
2541	66,607
2542	67,020
2543	67,436
2544	67,854
2545	68,275
2546	68,698
2547	69,124
2548	69,552
2549	69,984
2550	70,418
2551	70,854
2552	71,293
2553	71,735
2554	72,180
2555	72,628
2556	73,078
2557	73,531
2558	73,987
2559	74,446

แผนภูมิที่ 3.8 แสดงการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต
ในเขตอำเภอบางสะพาน ระหว่างปี พ.ศ.2540-2559

บุคลากรแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่มีความรู้ระดับปริญญาตรี (วิศวกร ผู้บริหาร) จะมาจากส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร) และต่ำกว่าปริญญาตรี (ปวช. ปวส.) คนงาน จะเป็น คนในพื้นที่ โดยมีประชากรรวมกันประมาณ 700 คน และมีบ้านพักคนงานให้เฉพาะระดับผู้บริหาร ส่วนแรงงานระดับปวช. ปวส. และคนงาน จะมีรถบริการรับส่ง เป็นจุด ๆ พื้นที่รอบชุมชน

อุตสาหกรรมภายในชุมชนการใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมในปี พ.ศ. 2539

ในอำเภอบางสะพาน มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 65 โรงงาน มีเงินทุนทั้งหมด 15,485,188,922 บาท จำนวนแรงงาน 1,632 คน เป็นชาย 1,159 คน หญิง 473 คน กำลังแรงงาน 167,228.96 แรงม้า

หากพิจารณาเป็นรายตำบลจะพบว่าในตำบลกำเนิดนพคุณซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชนเมืองกำเนิดนพคุณ มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุด คือ 15 โรงงาน รองลงมาคือตำบลแม่รำพึงซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมหนัก มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 13 โรงงาน และตำบลร่อนทอง ซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชนเมืองร่อนทอง มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 12 โรงงาน (ตารางที่ 3.15 แผนภูมิที่ 3.9 และ แผนที่ 3.10)

การกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมแต่ละตำบลมีดังนี้

ในตำบลกำเนิดนพคุณ เป็นตำบลที่มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่มากที่สุด คือจำนวน 15 โรงงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.31 ของโรงงานอุตสาหกรรมทั้งอำเภอ ส่วนมากจะกระจุกตัวอยู่ในหมู่ที่ 6,7,5 และ หมู่ที่ 2 และกระจายตัวไปตาม หมู่ที่ 1,3 และ หมู่ที่ 10 ซึ่งมีแรงงานทั้งสิ้น 140 คน

ตำบลแม่รำพึง เป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมหนัก ซึ่งมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมรองลงมา มีทั้งสิ้น 13 โรงงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.00 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งอำเภอ ส่วนใหญ่โรงงานอุตสาหกรรมจะกระจุกตัวอยู่ในหมู่ที่ 2 และกระจายตัวในหมู่ที่ 1,4 และ หมู่ที่ 7 มีจำนวนแรงงานทั้งสิ้น คน

ตำบลร่อนทอง มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 12 โรงงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.85 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งอำเภอ โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ จะกระจุกตัวอยู่บริเวณ หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 4 และกระจายตัวไปในหมู่ที่ 1 และ 5

ตำบลพงศ์ประศาสน์ มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 9 โรงงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.38 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ จะกระจุกตัวอยู่ในบริเวณ หมู่ที่ 1 และกระจายตัวอยู่ในหมู่ที่ 7 และ 6

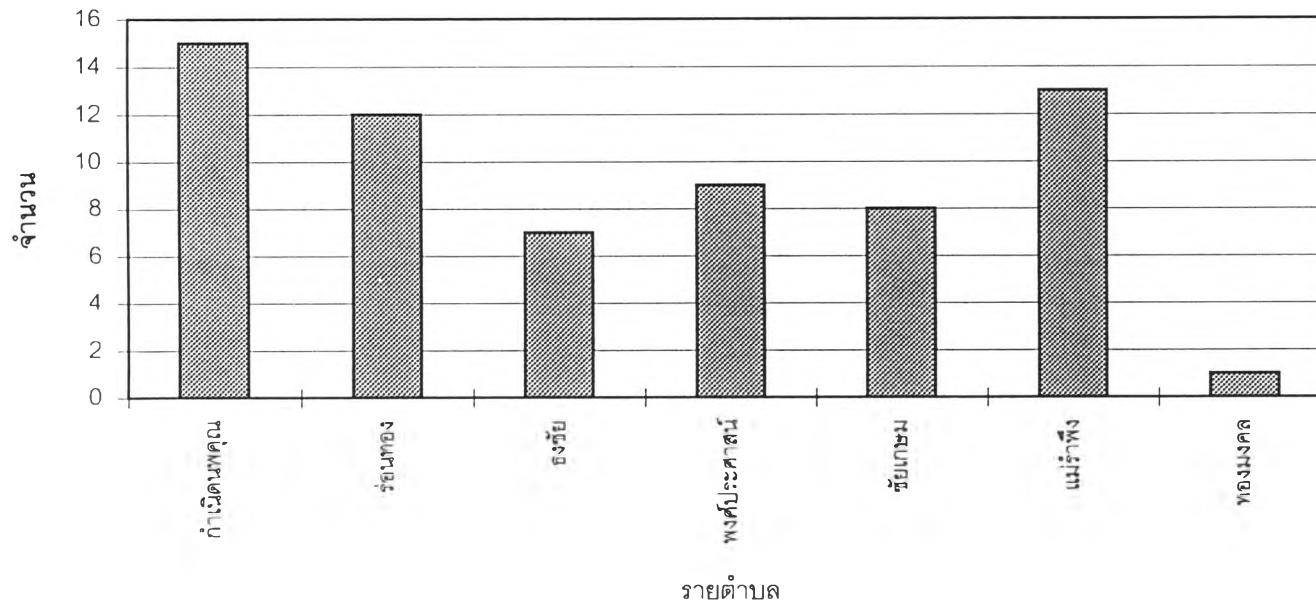
ตำบลชัยเกษม มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 8 โรงงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.23 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งอำเภอ ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่ในบริเวณ หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 7 และกระจายตัวอยู่ในหมู่ที่ 4

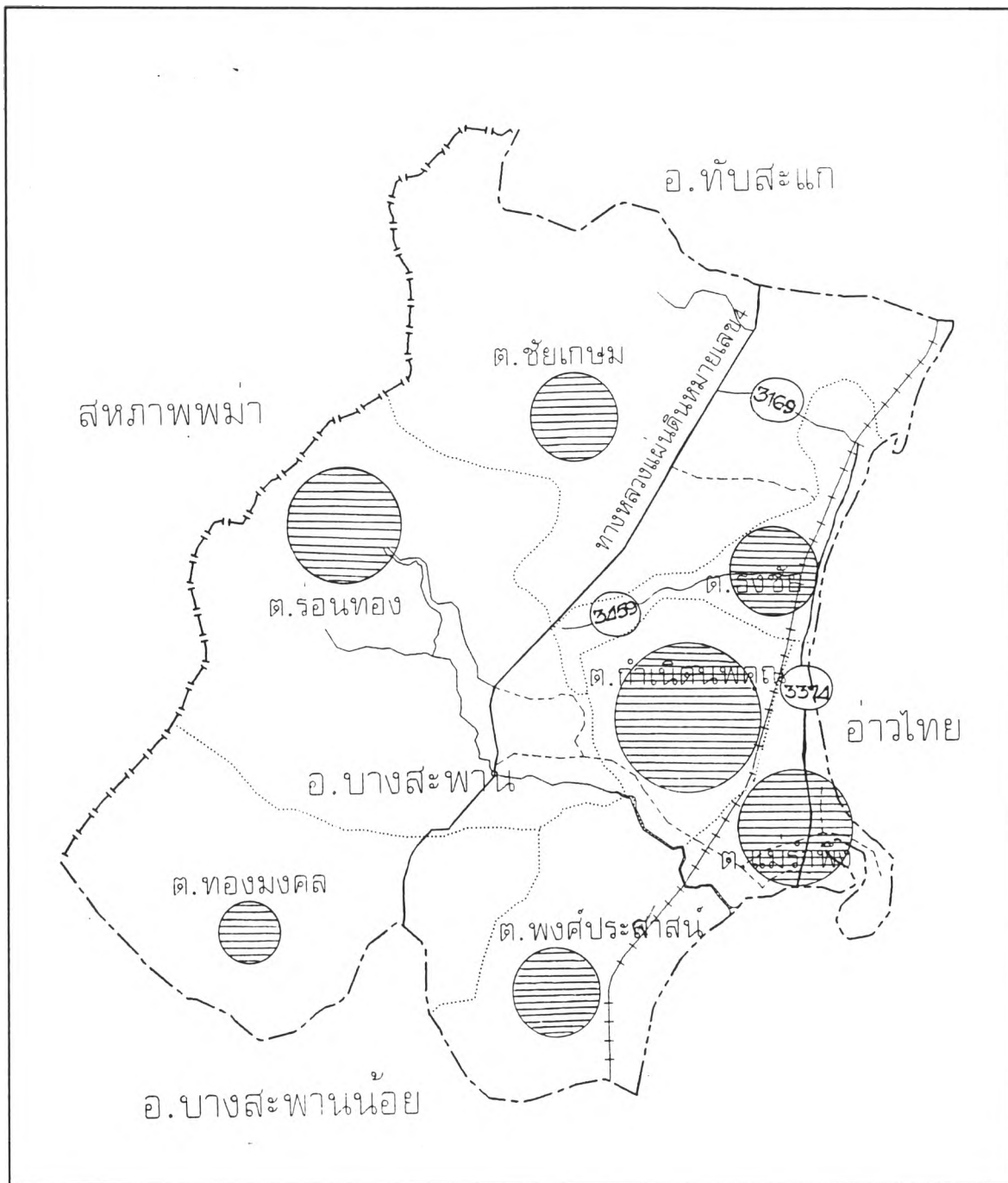
ตารางที่ 3.15 แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมรายตำบล ในอำเภอบางสะพาน

ปี 2539

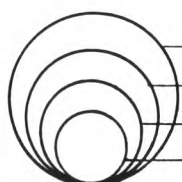

ตำบล	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม (โรง)
1. กำเนิดนพคุณ	15
2. ร่อนทอง	12
3. ธงชัย	7
4. พงศ์ประศาสน์	9
5. ชัยเกษม	8
6. แม่รำพึง	13
7. ทองมั่งมิล	1
รวม	65

แผนภูมิที่ 3.9 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมรายตำบล ในอ.บางสะพาน พ.ศ.2539

การวางแผนการใช้ที่ดินชุมชนเมืองเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

<p>แสดง : การกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมรายตำบล ปี 2539</p>	<p>แผนที่ 3.10</p>	
<p>สัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม น้อยกว่า 6 โรง จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 6 - 9 โรง จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 10 - 11 โรง จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม มากกว่า 14 โรง <p>ที่มา : จากการศึกษา</p>	<p>มาตราส่วน</p> <p>1:300,000</p>	

ตำบลทองมั่งคด มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 1 โรงงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.15 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งอำเภอ ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ จะกระจายตัวอยู่ในหมู่ที่ 1

3.6.2 ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรม

จากลักษณะของข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรม ในอำเภอบางสะพาน ปี 2539 สามารถแบ่งขนาดของโรงงานอุตสาหกรรม ได้ 4 ขนาด ได้แก่

1.) อุตสาหกรรมครอบครัว (Home Industry) ได้แก่ โรงสีข้าว และประตูหน้าต่าง โดยมีเงินทุนจดทะเบียน (Registered Capital) ของกิจการนั้น ๆ ไม่เกิน 1 แสนบาท และมีจำนวนแรงงาน ไม่เกิน 4 คน โดยอาจใช้แรงงานของตนเอง หรือของสมาชิกในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ หรือหากมีการจ้างงานคนอื่นบ้างก็เป็นครั้งคราวเท่านั้น

2.) อุตสาหกรรมขนาดเล็ก (Small - Scale Industry) หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีการลงทุนตั้งแต่ 1 แสน - 1 ล้านบาท และมีการจ้างงาน ตั้งแต่ 5 - 49 คน

ในอำเภอบางสะพานมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก (แบ่งตามจำนวนเงินทุน) ประมาณร้อยละ 33.85 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด และโรงงานเหล่านี้มักจะประสบปัญหามากมายโดยเฉพาะเรื่องเงินทุน เรื่องประสิทธิภาพการผลิต อันเนื่องมาจาก เครื่องจักรอุปกรณ์ที่ล้าสมัยเรื่องการจัดการและการตลาด นอกจากนี้ โครงสร้างทางด้านภาษีอากร ควรมีการปรับปรุงต่อไป เพื่อเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดเล็กภายในประเทศมากขึ้น

3.) อุตสาหกรรมขนาดกลาง (Medium - Scale Industry) หมายถึงอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากกว่า 1 ล้านบาท ถึง 10 ล้านบาท ใช้แรงงานมากตั้งแต่ 50 - 100 คน และมีเครื่องจักรอุปกรณ์การผลิตที่ค่อนข้างทันสมัยกว่าอุตสาหกรรมขนาดเล็ก

4.) อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ (Large - Scale Industry) หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีการลงทุนสูงมากกว่า 10 ล้านบาทขึ้นไป มีเครื่องจักรอุปกรณ์ ขนาดใหญ่ที่ทันสมัย และใช้คนงานเป็นจำนวนมากกว่า 100 คน ขึ้นไป การผลิตใช้เทคโนโลยีระดับสูง มีอัตราการผลิตสูงมากจึงจะคุ้มทุน มีระบบการบริหารงานภายในโรงงานที่ทันสมัย และมีการรวมขั้นตอนต่าง ๆ ของการผลิตไว้มากขึ้นตอนกว่าอุตสาหกรรมขนาดอื่น

การที่จะเรียกอุตสาหกรรมชนิดใดว่า เป็นอุตสาหกรรมขนาดครอบครัว ขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ นั้น โดยปกติจะดูที่ขนาดของกิจการ ขนาดของการลงทุน และขนาดของการใช้แรงงาน อุตสาหกรรมชนิดเดียวกันจึงสามารถเป็นได้ทั้ง อุตสาหกรรมขนาดครอบครัว ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ได้ (ตารางที่ 3.16 และแผนภูมิที่ 3.10)

- ขนาดโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางสะพาน จำแนกตามแรงงาน ส่วนใหญ่จะอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก และขนาดครอบครัวมากที่สุด มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 37 โรงงาน หรือร้อยละ 56.92 และ 22 โรงงาน หรือร้อยละ 33.35 ตามลำดับ โดยอุตสาหกรรมขนาดครอบครัวส่วน

ใหญ่ จะอยู่ในตำบลร่อนทอง และตำบลกำเนิดนพคุณ ส่วนอุตสาหกรรมขนาดเล็กส่วนใหญ่จะอยู่ในตำบลกำเนิดนพคุณ และตำบลชัยเกษม (แผนที่ 3.11)

- ขนาดโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางสะพาน จำแนกตามจำนวนเงินลงทุน ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 27 โรงงาน หรือร้อยละ 41.53 และ 22 โรงงาน หรือร้อยละ 33.85 ตามลำดับ อุตสาหกรรมขนาดกลางจะอยู่ในตำบลกำเนิดนพคุณ และตำบลแม่รำพึงเป็นส่วนใหญ่ และอุตสาหกรรมขนาดเล็กจะอยู่ในตำบลชัยเกษม ตำบลกำเนิดนพคุณ และตำบลร่อนทอง (ตารางที่ 3.17 แผนที่ 3.12 และแผนภูมิที่ 3.11)

- โครงสร้างของอุตสาหกรรมแต่ละประเภท ปี 2539 ในอำเภอบางสะพาน แต่ละประเภท มีดังนี้ ตารางที่ 3.18

ประเภทที่ 1 โรงสีข้าว และประตูหน้าต่าง จำนวน 8 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 12.31 ของโรงงานทั้งหมด เงินลงทุน 1,420,300 บาท มีการแรงงาน 13 คน

ประเภทที่ 2 ได้แก่ กระเพาะเมล็ดข้าวโพด ทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต ซ่อมรถจักรยานยนต์ ทำเพลารถ เชื่อมอุปกรณ์อะไหล่ จำนวน 14 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 21.54 ของโรงงานอุตสาหกรรมทั้งอำเภอ เงินลงทุน 9,973,800 บาท มีการจ้างงาน 67 คน

ประเภทที่ 3 ได้แก่ ไม้ บด ย่อยหิน ตูดยาสูบ ทำน้ำแข็งก้อนเล็ก ทำน้ำแข็งซองเพื่อการประมง ผลิตเส้นใยมะพร้าว เครื่องเรือนจากไม้ ผลิตเหล็กแผ่นรีดร้อนผลิตเหล็กแผ่นเคลือบสังกะสี ทำห้องเย็นเก็บสัตว์น้ำ ซ่อมเครื่องยนต์ จำนวน 43 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 66.15 ของโรงงานอุตสาหกรรมทั้งอำเภอ เงินลงทุน 15,464,594,824 บาท

ตารางที่ 3.16 แสดงขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมรายตำบลแยกตามจำนวนแรงงาน

ปี 2539

ตำบล	ขนาดโรงงานอุตสาหกรรม				
	ครอบครัว	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
1. กำเนิดนพคุณ	7	11	-	1	19
2. ร่อนทอง	8	2	-	1	11
3. ธงชัย	2	1	2	-	5
4. พงศ์ประศาสน์	2	5	-	-	7
5. ชัยเกษม	1	10	-	-	11
6. แม่รำพึง	2	6	-	2	10
7. ทองมงคล	-	2	-	-	2
รวม	22	37	2	4	65

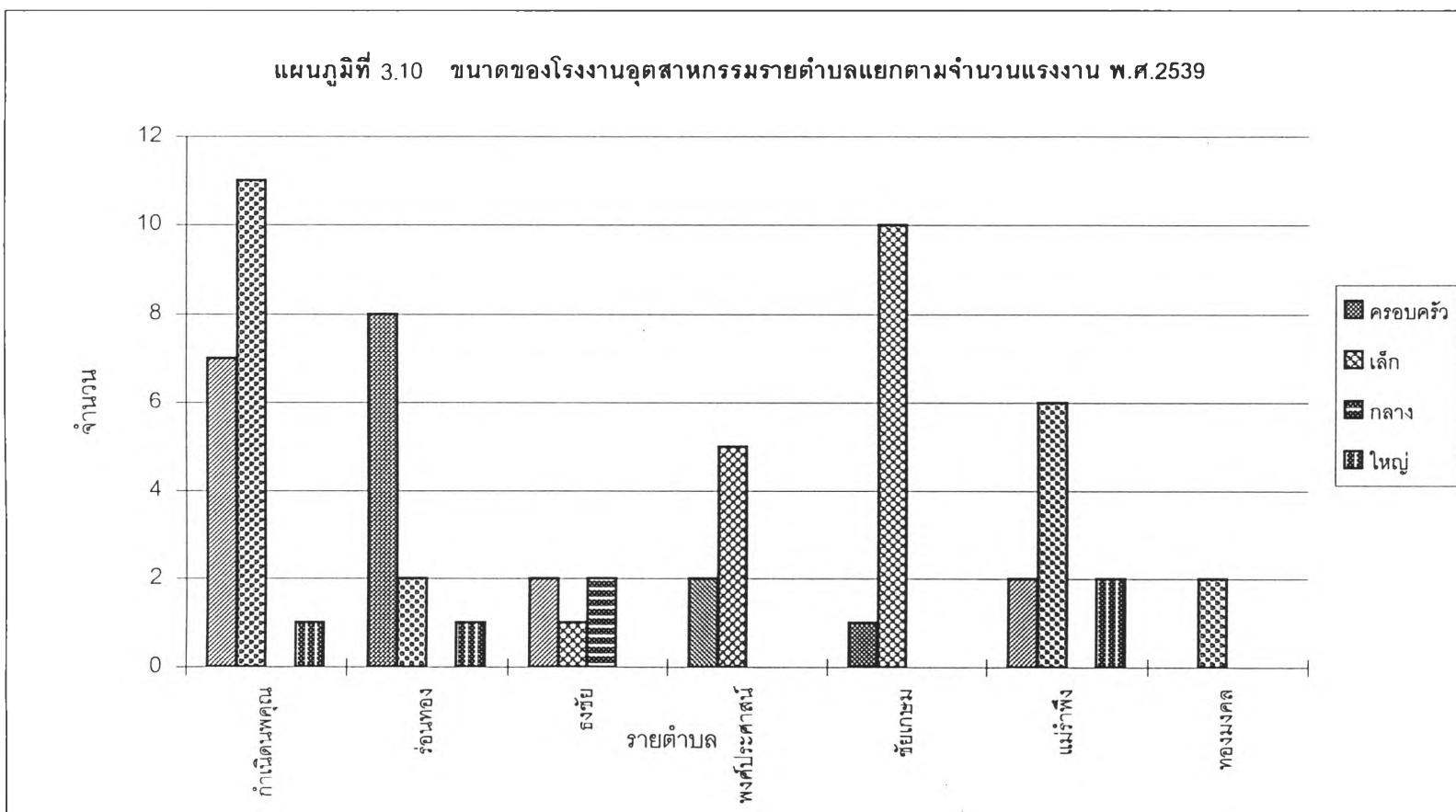
หมายเหตุ : ขนาดครอบครัวจำนวนแรงงาน น้อยกว่า 5 คน

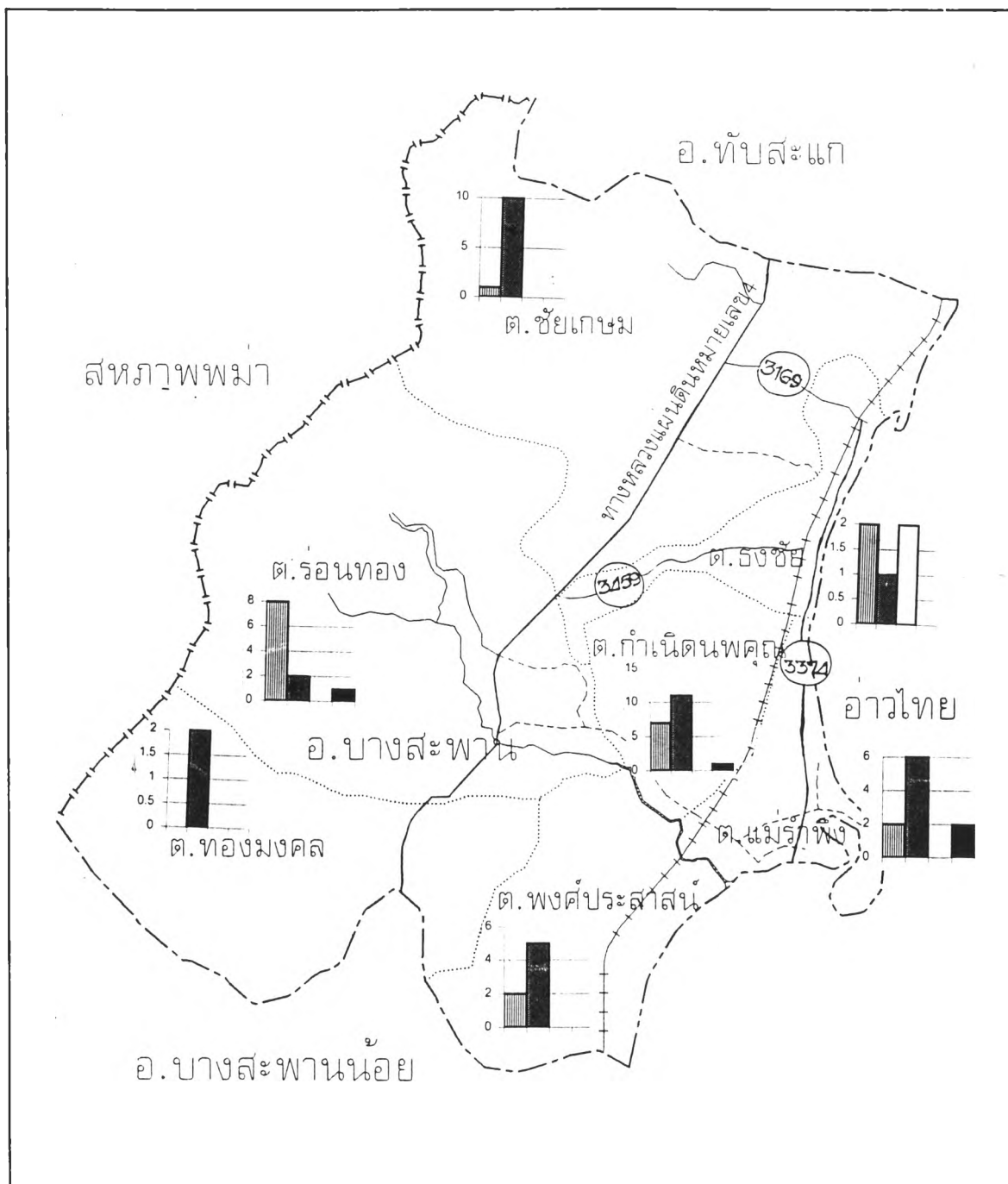
ขนาดเล็กจำนวนแรงงาน 5 - 49 คน

ขนาดกลางจำนวนแรงงาน 50 - 100 คน

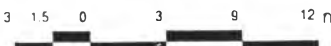

ขนาดใหญ่จำนวนแรงงาน มากกว่า 100 คน

แผนภูมิที่ 3.10 ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมรายตำบลแยกตามจำนวนแรงงาน พ.ศ.2539

การวางแผนการใช้ที่ดินชุมชนเมืองเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

<p>แสดง : ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมรายตำบลแยกตามจำนวนแรงงาน อำเภอบางสะพาน ปี 2539</p>	<p>แผนที่ 3.11</p>					
<p>สัญลักษณ์</p> <table border="0"> <tr> <td> ครอบคลุม</td> <td> ขนาดกลาง</td> </tr> <tr> <td> ขนาดเล็ก</td> <td> ขนาดใหญ่</td> </tr> </table> <p>ที่มา : จากการศึกษา</p>	 ครอบคลุม	 ขนาดกลาง	 ขนาดเล็ก	 ขนาดใหญ่	<p>มาตราส่วน</p> <p>1:300,000</p>	
 ครอบคลุม	 ขนาดกลาง					
 ขนาดเล็ก	 ขนาดใหญ่					

ตารางที่ 3.17 แสดงขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมรายตำบลแบ่งตามจำนวนเงินทุน
ปี 2539

ตำบล	ขนาดโรงงานอุตสาหกรรม				
	ครอบครัว	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
1. กำเนิดนพคุณ	1	4	7	3	15
2. ร่อนทอง	4	4	4	-	12
3. ธงชัย	-	-	7	-	7
4. พงศ์ประศาสน์	1	6	-	2	9
5. ชัยเกษม	-	5	3	-	8
6. แม่รำพึง	-	2	6	5	13
7. ทองมงคล	-	1	-	-	1
รวม	6	22	27	10	65

หมายเหตุ :

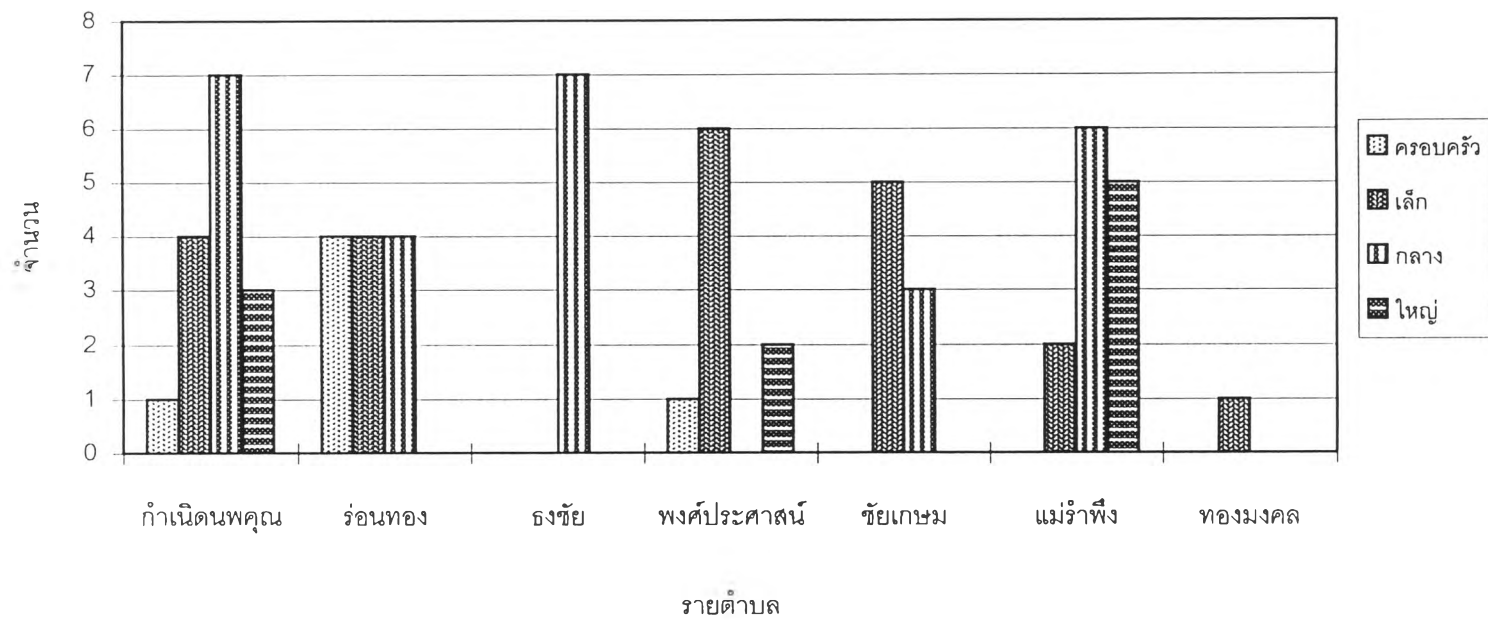
ขนาดครอบครัวจำนวนเงินลงทุนต่ำกว่า 1 แสนบาท

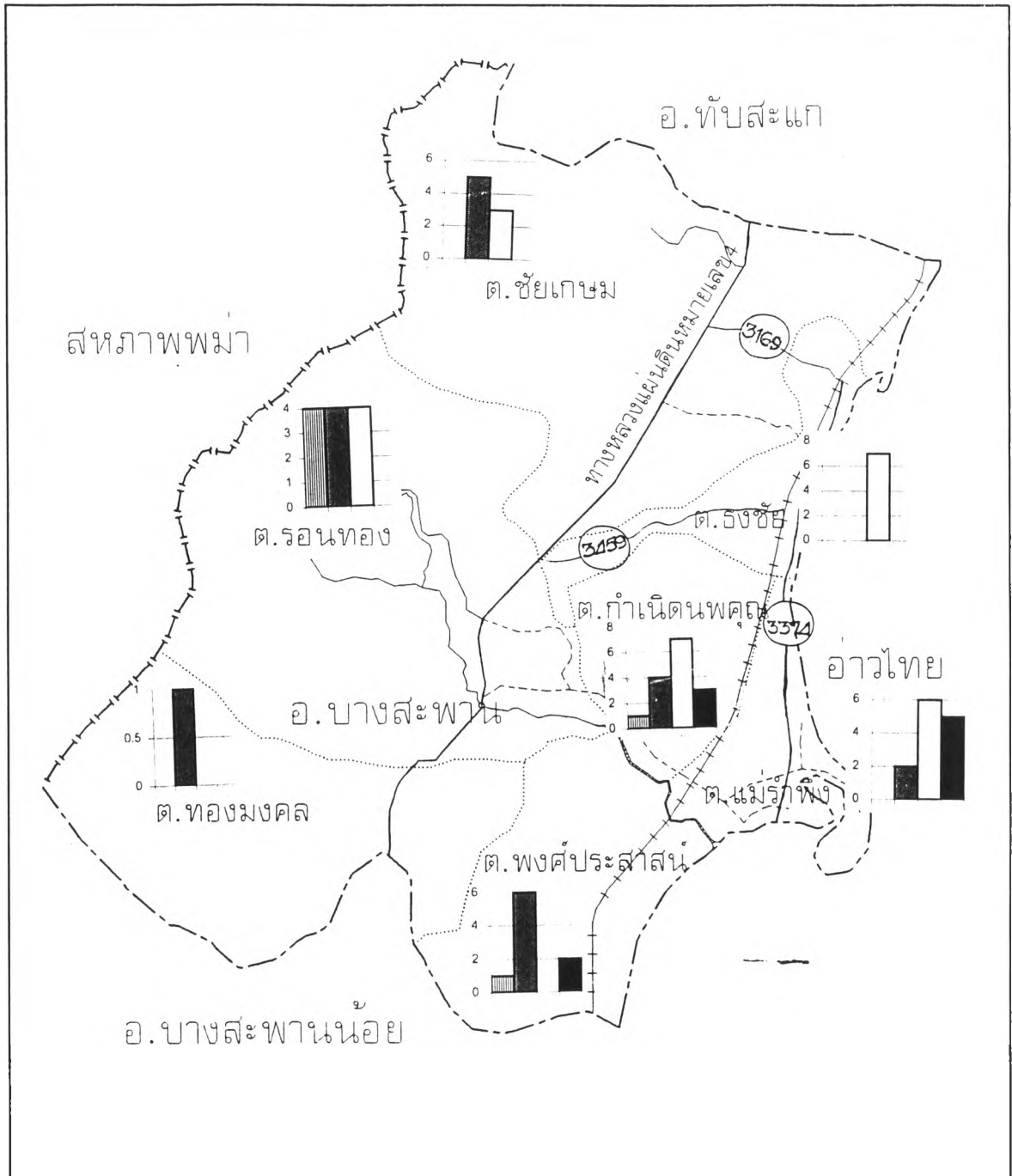
ขนาดเล็กจำนวนเงินลงทุน 1 แสน - 1 ล้านบาท

ขนาดกลางจำนวนเงินลงทุน 1 ล้าน - 10 ล้านบาท

ขนาดใหญ่จำนวนเงินลงทุนมากกว่า 10 ล้านบาท

แผนภูมิที่ 3.11 ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมรายตำบลแบ่งตามจำนวนเงินทุน พ.ศ.2539

การวางแผนการใช้ที่ดินชุมชนเมืองเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แสดง : ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมรายตำบลแบ่งตามจำนวนเงินทุน อำเภอบางสะพาน ปี 2539

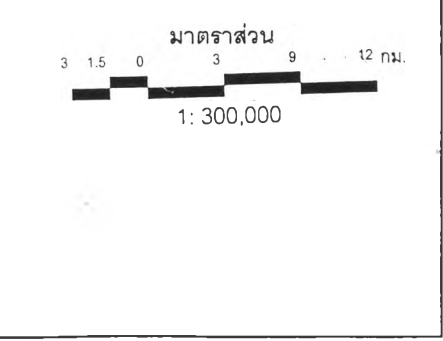
แผนที่ 3.12

สัญลักษณ์

- ▨ ครอบคร้ว ■ ขนาดเล็ก
- ขนาดกลาง ■ ขนาดใหญ่

ที่มา : จากการศึกษา

ตารางที่ 3.18 แสดงประเภทโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอบางสะพาน ปี 2539

ประเภท	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม (โรงงาน)
1	8
2	14
3	43
รวม	65

- หมายเหตุ :
- ประเภทที่ 1 ได้แก่ โรงสีข้าว และประตูหน้าต่างเหล็ก
- ประเภทที่ 2 ได้แก่ กระเพาะเมล็ดข้าวโพด, สีข้าวชนิดแยกแกลบแยกรำ
ทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต , เสาคอหม้อ , ปลอกบ่อ , คอนกรีตบล็อก
เชื่อมอุปกรณ์อะไหล่, ซ่อมรถไถ , ซ่อมอุปกรณ์เรือ ทำเพลารือ
บูชและวงแหวนต่าง ๆ ซ่อมรถจักรยานยนต์
- ประเภทที่ 3 ได้แก่ ไม้ บด ย่อยหิน ระเบิดและย่อยหิน ดูดทราย ทำน้ำแข็งก้อนเล็ก
ทำน้ำแข็งซองเพื่อการประมง ผลิตปลาป่นโดยวิธีแห้ง ผลิตเส้นใยมะพร้าว
เลื่อยไม้แปรรูป อัดนํายาและอบไม้ยางพารา แปรรูปไม้ ทำวงกบประตู
หน้าต่าง เครื่องเรือนจากไม้ ผลิตกล่องใส่เครื่องประดับ กรอบรูป
ผลิตแอสฟัลท์ผสมเสร็จ ผลิตเหล็กแผ่นรีดร้อน ทำห้องเย็นเก็บสัตว์น้ำ
ซ่อมและเคาะฟันสีรถยนต์ และซ่อมเครื่องยนต์ การเปลี่ยนแปลงหรือ
ทำลายเรือ ผลิตเหล็กแผ่นเคลือบสังกะสีด้วยกรรมวิธีไฟฟ้า